

**ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА
ЕФЕКТИВНОСТ
НА ОБЩИНА ДОЛНА
МИТРОПОЛИЯ ЗА ПЕРИОДА
2026- 2030Г.**

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	5
1 ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ	6
2 ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ	8
2.1 ДЕЙНОСТИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЕНЕРГИЙНАТА ЕФЕКТИВНОСТ, РЕАЛИЗИРАНИ ОТ ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ ПРЕЗ ПОСЛЕДНИТЕ ГОДИНИ.....	9
3 ПРОФИЛ НА ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ	12
3.1 КРАТЪК ОБЗОР НА ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ	12
4 СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ	27
4.1 ОБЩИНАТА КАТО КОНСУМАТОР, РЕГУЛАТОР И ПРОИЗВОДИТЕЛ НА ЕНЕРГИЯ.	27
4.1.1 Общината като консуматор.....	27
4.1.2 Общината като регулатор и инвеститор	27
4.1.3 Общината като производител и доставчик на енергия	28
4.1.4 Потребление на енергия на територията на Община Долна Митрополия.....	30
4.2 УЛИЧНО ОСВЕТЛЕНИЕ	38
5 ЦЕЛИ И ОБХВАТ	45
5.1 НАЦИОНАЛНИ ЦЕЛИ	45
5.2 ОБЩИНСКИ ЦЕЛИ	46
6 ИЗБОР НА ПРОГРАМИ ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ	50
6.1 ОБУЧЕНИЕ И ИНФОРМИРАНЕ	51
6.2 ОРГАНИЗАЦИОННИ МЕРКИ.....	52
6.3 ТЕХНИЧЕСКИ МЕРКИ	52
6.4 АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ.....	53
7 ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ	55
7.1 ЕНЕРГИЕН.....	55
7.2 ИКОНОМИЧЕСКИ.....	55
7.3 ЕКОЛОГИЧЕН	55
7.4 ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ОБЩИНСКИТЕ УСЛУГИ.....	55
7.5 СОЦИАЛЕН ЕФЕКТ	56
8 ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ	57
8.1 ИНВЕСТИЦИОННО НАМЕРЕНИЕ	57
8.2 ПРЕДВАРИТЕЛНО ПРОУЧВАНЕ.....	57
8.3 ИНВЕСТИЦИОНЕН ПРОЕКТ	57
8.4 ПОДГОТОВКА И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРОИТЕЛСТВОТО	57
8.5 МОНИТОРИНГ.....	57
9 SWOT АНАЛИЗ	59
10 НАБЛЮДЕНИЕ,ОЦЕНКА И КОНТРОЛ	66
11 ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ	68
11.1 СОБСТВЕНИ СРЕДСТВА ОТ ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ	68
11.2 ФОНДОВЕ НА ЕС.....	68

11.3	КРЕДИТНИ ЛИНИИ.....	70
11.3.1	Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници” /ФЕЕВИ/	70
11.3.2	Фонд за енергетика и енергийни икономии /ФЕЕИ/.....	71
11.3.3	Националният Доверителен ЕкоФонд (НДЕФ).....	71
11.4	ПУБЛИЧНО ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО.....	72
11.5	ЕСКО ДОГОВОРИ.....	73
12	ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО.....	74
13	ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	75

ПОЛЗВАНИ ОЗНАЧЕНИЯ И СЪКРАЩЕНИЯ:

ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕТ	Възобновяеми енергийни технологии
ДКЕВР	Държавна комисия за енергийно и водно регулиране
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЕС	Европейски съюз
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЗВАЕИБГ	Закон за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогорива
ЗЕЕ	Закон за енергийната ефективност
БГВ	Битово горещо водоснабдяване
НДПНВЕИ	Национална дългосрочна програма за насърчаване на ВЕИ
МБВР	Международна банка за възстановяване и развитие
МУЕП	Местен устойчив енергиен план
ПЧП	Публично- частно партньорство
ОП	Оперативна програма
ФЕЕ	Фонд: "Енергийна ефективност"
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ДГФ	Държавен горски фонд
РV	Фотоволтаик
ВяЕЦ	Вятърна електроцентрала
КПД	Коефициент на полезно действие
кВт	Киловат
МВт	Мегават
кВтч	Киловатчас
МВтч	Мегаватчас
кВт/год	Киловата годишно
МВт/год	Мегавата годишно
кв.м. (кв.км.)	Квадратни метра (квадратни километра)
0°С	Градус Целзии
ктое (Мтое)	Килотон (Мегатон) нефтен еквивалент

ВЪВЕДЕНИЕ

Увеличаващото се енергийно потребление и нарастващото търсене на енергия в световен мащаб налагат през последните години все по-често да се говори за енергийна ефективност, енергийно-ефективни стратегии, енергийно-ефективни технологии, системи и процеси, които да обезпечат енергийните зависимости на хората. Изменението в климата през последните години наложи да се повиши и загрижеността относно негативния ефект, който предизвикват парниковите газове, както и да се работи целенасочено в посока на разработване и изпълнение на програми и планове в областта на енергийната ефективност и възобновяемите енергийни източници.

Енергийната ефективност представлява съотношението между изходното количество производителност, услуга, стока или енергия и вложеното количество енергия, т. е. извличане на максимална полза от всяка единица енергия, чрез използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди. Предизвикателството се състои в това да се сложи край на прекомерно увеличаващото се енергийно потребление без да се намалява качеството на живот. Това може да бъде постигнато чрез подобряване на енергийната ефективност включително чрез промяна в поведението на енергийните консуматори.

ПЕЕ цели да се намали нивото на енергопотребление в обектите – общинска собственост (сгради, инсталации, улично осветление и др.), като по този начин да се даде пример на населението и бизнеса с оглед генериране на икономия на енергия в бита и индустрията. Предвидените в настоящата програма мерки по енергийна ефективност имат за цел политиката по енергийна ефективност да се превърне в приоритет на община Долна Митрополия, като по този начин се повишат икономическия растеж и жизнения стандарт на населението на общината и се подпомогне опазването на околната среда.

Областните управи и общините представляват важен участник в необходимата промяна и следователно техните инициативи трябва да бъдат допълнително засилени. Специфична подкрепа ще бъде предоставена за новаторски интегрирани енергийни решения на местно ниво, допринасящи за преминаване към т. нар. Зелени градове. Местните власти трябва да играят водеща роля в разумното използване на енергията, реализирането на местни стратегии, планове и проекти за устойчиво потребление на енергията трябва да се превърне в неотменно задължение за всички общини в Европа, защото това носи значителни ползи на местните общности.

Програмата се одобрява и приема от Общински съвет – Долна Митрополия, по предложение на Кмета на Общината и обхваща пет годишен период на действие и изпълнение.

1 ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Настоящата Програма за енергийна ефективност на община Долна Митрополия е задължителна част от държавната политика по енергийна ефективност и е разработена, съгласно изискванията на чл. 12, ал. 2 от Закона за енергийна ефективност (ЗЕЕ), в сила от 8.05.2018 г, с пет годишен период на действие от 2026 г. до 2030 г.

Програмата е в съответствие с Националния план за действие по енергийна ефективност, Националния план за сгради с близко до нулево потребление на енергия, Националната дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществените и частния национален жилищен и търговски сграден фонд и Указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР) за разработване на програми за енергийна ефективност.

Общинската програма е в съответствие със Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 г. и Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата. Основните цели на пакета „Климат – енергетика“ на ООН са:

- ✓ 40% намаляване на емисиите на парникови газове до 2030 г. спрямо базовата година 1990 по протокола от Киото;
- ✓ 20% увеличение на енергийната ефективност;
- ✓ 32.5% дял на енергията от възобновяеми източници в общото потребление на енергия в ЕС до 2030 г.;
- ✓ 10% дял на биогоривата в транспорта до 2030 г.

За постигане на заложените цели в Парижкото споразумение за климата след 2030 г., са необходими повече усилия, като: значително да намаляване скъпоструващата си зависимост от изкопаемите горива, снижаване разходите за внос на изкопаеми горива, увеличаване енергийната си автономност и допринасяне за по-справедлив енергиен пазар. Изключително важно е да продължим интегрирането на енергийния пазар чрез изграждане на липсващите междусистемни връзки и улесняване на трансграничната търговия с енергия.

Преходът към чиста енергия може също да бъде подпомогнат от морска енергия и вятърната енергия от разположени в морето инсталации. Като лидер в тази област ЕС следва да продължи да се ползва от стартовото си предимство.

Сградите потребяват 40% от общото потребление на енергия, при това 75% от тях са енергийно неефективни. Чистата енергия за сградите е не само спестяване на енергия: тя увеличава комфорта и качеството на живот, има потенциал да интегрира възобновяеми източници на енергия, да складира, възможност за цифровите технологии и да свързва сградите с транспортната система.

Намаляването на енергопотреблението в сградите изисква засилено използване на ефикасно и чисто електрическо отопление, но и по-интелигентни сгради и уреди и усъвършенствани изолационни материали, в пълно съответствие с принципите на кръговата икономика. Директивата относно енергийните характеристики на сградите има за цел да се подобри качеството на живот, като къщите ни станат по-добре изолирани и вентилирани и по този начин се превърнат в по-добри места за живеене, като същевременно декарбонизират сградния си фонд до 2050 г. Тези действия ще доведат до по-ниски разходи за живот и по този начин хората ще разполагат с повече средства.

Най-често залаганите мерки за намаляване на енергийната консумация са свързани с подобряване техническите показатели на ограждащите конструкции на обектите - изолация на външни стени, подове и покриви, както и подмяна на дограма. Чрез използване на съвременни изолационни материали и дограми, изброените мерки водят до понижаване коефициента на топлопреминаване през външните ограждащи конструкции и до намаляване степента на инфилтрация до стойности, съобразени с изискванията за енергийна ефективност.

Следващите по значимост мерки са подобряване функционирането на котелни инсталации и абонатни станции, чрез цялостната им подмяна или подмяна на елементи от тях. Веднага след тях се нарежда мярката за подобряване работата на сградните инсталации за отопление, топла вода и вентилация. Това включва частична или цялостна реконструкция на инсталациите – отоплителни тела, помпи, вентилатори, арматура и тръбна мрежа (вкл. изолация), въвеждане на автоматика и др.

2 ПОЛИТИКА ПО ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ

Политиката по енергийна ефективност в община Долна Митрополия е насочена към постигане на определени цели и приоритети, заложи в развитието на общината като цяло. Общинската програма за енергийна ефективност до 2025 г. е подчинена на националната дългосрочна програма по енергийна ефективност, която конкретизира тезите на Управленската програма на Правителството и Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 г., като формулира инициативите и мерките за повишаване на енергийната ефективност.

Прилагането на успешна политика по енергийна ефективност води до повишаване качеството на енергийните услуги при приемлива цена за обществото и възможност за намаляване на енергопотреблението чрез внедряване на конкретни мерки за икономия на енергията. Тенденцията за третиране на енергията като елемент на местната политика и планиране от страна на местните власти е условие за рационалното използване на енергията на местно ниво. Със засилване на процеса на децентрализация на българските общини и в резултат от приватизацията в енергетиката общините придобиха нови функции, насочени към намаляване на консумацията на енергия и понижаването на разходите за енергийни нужди, намаляване до минимум на вредните въздействия върху околната среда и промяна в поведението на крайните потребители в бита, услугите и местната промишленост. Общините разполагат с широки правомощия за организация и координация на дейностите, свързани с рационалното използване на местните възобновяеми източници. Децентрализираното производство на енергия от възобновяеми източници или използването на слънчевата, вятърната енергия и биомасата съобразно местния потенциал и нужди е сектор с големи перспективи за устойчивото развитие на всяка община.

Община Долна Митрополия провежда политика насочена към оптимизиране на енергийните си разходи. Реализираното намаляване на енергопотребление на територията на общината е принос за постигане на националната индикативна цел за енергийни спестявания.

Основните насоки на местната политика по енергийна ефективност са:

- ✓ Намаляване топлинните загуби в сградите чрез подобряване на енергийните им характеристики (в т.ч чрез пълно или частично саниране);
- ✓ Поддържане на стабилни параметри на микросредата в обитаваните помещения;
- ✓ Създаване условия за насърчаване използването на възобновяеми източници на енергия /ВИЕ/;
- ✓ Ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност, включващи и възможности за регулиране на потреблението и поддържане на стабилни нормативни параметри на микросредата в отопляваните обекти;

- ✓ Намаляване емисиите на вредните газове;
- ✓ Модернизиране и автоматизиране на осветлението на общинските обекти чрез използването на високоефективни източници на светлина и системи за контрол и мониторинг;
- ✓ Насърчаване на добрите практики при договорирането за енергоспестяване.

Определяне на приоритетни направления за проекти и мерки за енергийна ефективност, като:

- ✓ Изграждане на информационна система за състоянието енергийната ефективност в община Долна Митрополия;
- ✓ Продължаване процеса на обследване на сгради с РЗП над 250 кв. м. и промишлени системи с общо годишно потребление над 3 000 MWh;
- ✓ Обучение на специалисти от общинската администрация, работещи в сферата на енергийната ефективност по енергиен мениджмънт;
- ✓ Популяризиране действията и мерките за енергоспестяване в общинския сектор;
- ✓ Провеждане на ефективни информационни кампании свързани с ползите от енергийната ефективност.

2.1 Дейности по отношение на енергийната ефективност, реализирани от Община Долна Митрополия през последните години

През последните години Община Долна Митрополия е реализирала следните мерки по отношение на енергийната ефективност:

- ✓ През 2024г. е приключен проект „Рехабилитация и модернизация на системи за улично осветление в община Долна Митрополия“ по процедура „Подкрепа за енергийно ефективни системи за улично осветление“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост /Покана 1/. Извършена е цялостна подмяна на уличните осветители в гр. Долна Митрополия, гр. Тръстеник, с. Горна Митрополия и с. Ставерци;
- ✓ През 2025г. е приключен проект „Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление в 12 населени места в община Долна Митрополия“ по процедура „Подкрепа за енергийно ефективни системи за улично осветление“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост /Покана 2/. Извършена е рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление в с. Байкал, с. Биволаре, с. Божурица, с. Брегаре, с. Гостиля, с. Комарево, с. Крушовене, с. Ореховица, с. Победа, с. Подем, с. Рибен и с. Славовица.

- ✓ През 2025г. е приключен проект за подобряване на техническата инфраструктура и материалната база, намаляване на разходите за енергия и Повишаване качеството на енергийните услуги – отопление, охлаждане и осветление в сградата на Дома за стари хора в с. Горна Митрополия, община Долна Митрополия по процедура „Извършване на строителни дейности и доставка на оборудване и обзавеждане с оглед реформиране на съществуващите домове за стари хора“, с финансиране по Инвестиция „Модернизиране на дългосрочната грижа“ към Национален план за възстановяване и устойчивост.
- ✓ През 2026г. е приключен и проект „Реконструкция, ремонт и повишаване на енергийната ефективност на сграда начален курс на СУ „Евлоги Георгиев“, гр. Тръстеник, община Долна Митрополия и прилежащото ѝ дворно пространство“ с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост, Стълб „Иновативна България“, Компонент 1 „Образование и умения“, Инвестиция 2 „Модернизация на образователна инфраструктура“.
- ✓ Ремонт за подобряване на енергийната ефективност на Административна сграда, гр. Долна Митрополия, която включва подмяна на отоплителна инсталация, топлоизолация и монтаж на фотоволтаична централа на покрива;
- ✓ Ремонт за подобряване на енергийната ефективност на общински сгради в с. Горна Митрополия, гр. Долна Митрополия, гр. Тръстеник;
- ✓ Обновяване на жилищен блок, гр. Долна Митрополия, ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ № 66, УПИ V-1004, кв. 19“ по Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради;
- ✓ Подменени са отоплителни инсталации в Кметство с. Ставерци;
- ✓ Извършен е ремонт в сградите на кметство Гостиля и с. Славовица;
- ✓ Ремонтирана е масивна нежилищна сграда в гр. Тръстеник, собственост на Общината;
- ✓ Реконструкция и модернизация на НЧ „Неофит Рилски 1872“, гр. Тръстеник;
- ✓ Ремонт на покрив на кметството в с. Байкал;
- ✓ Ремонт на покрив на ДГ „Вълчо Иванов“, с. Ставерци;
- ✓ Закупуване на нов котел и подмяна отоплителна инсталация в СУ „Васил Априлов“, гр. Долна Митрополия;
- ✓ Подменена е отоплителна инсталация в ДГ „Божур“, подмяна на

отоплителна инсталация в ДГ „Божур“ – филиал в с. Рибен, закупуване на пелетна камина в ДГ „Бреза“ с. Комарево, ремонт на покрив на ДГ „Вълчо Иванов,, с. Ставерци, изграждане на отоплителна инсталация в ОУ „Христо Ботев“ с. Божурица;

- ✓ Закупуване на климатици за ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“, с. Ставерци
- ✓ Ремонт, обновяване и оборудване на НЧ „Просвета 1927“, гр. Долна Митрополия;

В резултат на дейностите, които Община Долна Митрополия е предприела през последните години, са постигнати значителни енергийни спестявания и са намалели емисиите на CO₂.

3 ПРОФИЛ НА ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ

3.1 Кратък обзор на Община Долна Митрополия

Община Долна Митрополия е разположена в Централна Северна България и една от съставните общини на област Плевен с обща площ от 674 897 дка – втората по големина в областта. Територията ѝ заема северозападната периферия на област Плевен, като обхваща част от долините на реките Дунав, Искър и Вит.

Община Долна Митрополия обхваща общо 16 населени места, в т.ч. административния център гр. Долна Митрополия, гр. Тръстеник и селата: Байкал, Биволаре, Божурица, Брегаре, Горна Митрополия, Гостиля, Комарево, Крушовене, Ореховица, Победа, Подем, Рибен, Славовица и Ставерци.

Гр. Долна Митрополия е административен и социално-икономически център на общината. Той е включен в системата от полюси на растеж в областта - пето йерархично ниво – много малки градове и села.

Граници на община Долна Митрополия:

- ✓ на изток - с община Плевен и община Гулянци;
- ✓ на запад - с община Кнежа и община Оряхово;
- ✓ на юг - с община Плевен и община Долни Дъбник;
- ✓ на север - с река Дунав.

По данни на НСИ, населението на община Долна Митрополия към 31.12. 2024г. наброява 15 866 жители, като по брой население, общината се нарежда на 3-то място в областта след общините Плевен и Червен бряг.

Промените в броя на населението на община Долна Митрополия се отразяват и на неговата гъстота и териториално разпределение. Стойностите ѝ също намаляват от 25.7 д./кв. км през 2019г. на 23.5 д./кв. км. през 2024г.

Делът на градското население в общината през 2024г. е 38.65 %, а делът на населението, което живее в селата е 61.35 %.

Съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България (NUTS), община Долна Митрополия е част от района на BG31 Северозападен район на планиране (NUTS 2) в границите на район BG3 „Северна и Югоизточна България“ (NUTS 1), BG314 област Плевен (NUTS 3). Община Долна Митрополия попада в обхвата на Плевенски агломерационен ареал.

Територията на община Долна Митрополия е разположена на границата между Средната Дунавска равнина на югоизток и Западната Дунавска равнина на северозапад. Дунавската равнина е развита върху Мизийската

плоча, която се отличава с плоско наслоен релеф. Основата ѝ е изградена от нагънати палеозойски метаморфни скали. Върху тях са отложени седиментни скали с мезозойска и неозойска възраст, а върху тях е развита плейстоценска льосова покривка. Дебелината на льосовата покривка се изменя от 40-60 до 100м.

Преобладаващият релеф на територията на община Долна Митрополия е равнинен и слабо хълмист, представен от предимно равнинни форми с малки абсолютни височини. Средната надморска височина е между 50 и 75 м.

✓ Климат.

Община Долна Митрополия заема територия с типичен умерено-континентален климат. Лятото е горещо, а зимата студена. Ниската надморска височина и равнинният характер на релефа на север създават предпоставки за свободно преминаване на въздушни маси от север и северозапад с континентален и океански характер. Най – студеният месец е януари (средномесечна температура 0.8 °С), а най – топлият месец е юли (средномесечна температура 24.8 °С). Средната годишна температура в района е 12,36 °С. В тази част на Дунавската равнина се проявява една от най – големите за България средногодишни температурни амплитуди – 25.2 °С.

Средногодишните суми на валежите на територията на общината са около 550 мм/м².

Средногодишната продължителност на слънчевото греене е от 400 h до 1640 h – 1 450 kWh/m² годишно.

Община Долна Митрополия попада в зона със средногодишна скорост на вятъра: 3-4 m/s и енергиен потенциал: 100-150 W/m².

Налице са благоприятни предпоставки за изграждане на инсталации за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници.

✓ Почви.

Основен природен ресурс, с който общината разполага е почвеното богатство. Почвеното разнообразие е голямо и типично за Дунавската равнина. Най-широко разпространени са карбонатните и типични черноземи, излужени и оподзолени черноземи, глинест кафяв до тъмно кафяв льос. Често срещани са льосовидни и глинесто-песъкливи сиви горски почви и сиво-кафяви горски почви. На места са изразени слабо каменисти кафяви горски почви и рендзини. Благодарение на богатата хидрографска мрежа, силно разпространени са делувиялните и алувиално - делувиялните – ливадни почви. На територията на община Долна Митрополия не са регистрирани засоленни и киселини земи и почви.

Почвите в района на община Долна Митрополия се отличават с високо естествено плодородие, което в съчетание с умерено-континенталния климат, създава благоприятни предпоставки за интензивно развитие на земеделски дейности. Налице са благоприятни предпоставки за развитие на биоземеделие.

✓ Селско стопанство.

Растениевъдство

По данни на Общинска служба по земеделие – гр. Долна Митрополия, обработваемата земя към 2018г. е 501 162 дка – 83,58% от цялата площ на селскостопанския фонд, а към 2023г. е в размер на 502 019 дка.

Зърнопроизводството е традиционно приоритетно направление. Развитие търпят зеленчукопроизводството и отглеждането на трайни насаждения: лозя и овощни градини. От отглежданите култури най-разпространена е пшеницата, следвана от слънчогледа и царевичата. Отглеждат се още ечемик, рапица и овес. Произведената селскостопанска продукция се използва като суровина в местната преработвателна промишленост. Най-голям е броят на земеделските стопанства в гр. Тръстеник.

Необходимо е да се подобри състоянието на хидротехническите и хидромелиоративните мрежи и съоръжения.

В община Долна Митрополия се намират някои от големите масиви - над 20 000 дка на зърнопроизводителите от цяла Северна България. Някои от по-големите зърнопроизводители на територията на общината са: „Слънчев дар“ АД, „Зърнени храни- ДМ“ ЕООД, „Плевен Агро Консулт“ ЕООД, ЕТ "Хелга - Светла Стоянова", „Агримарт“ ЕООД, „Биотекс“ ЕООД и други. Учениците в СУ „Евлоги Георгиев“ гр. Тръстеник, обучаващи се в професионално направление 621 „Растениевъдство и животновъдство“, професия 621010 „Техник – растениевъд“, специалност 6210103 „Трайни насаждения“, ще могат успешно да се реализират след завършване на средното образование при местните работодатели.

На територията на общината функционират 2 земеделски кооперации за зърнопроизводство и производство на маслодайни култури – „Нов път“ в село Ореховица И ЗКПТУ „Златен клас“ в с. Ставерци. В гр. Тръстеник е регистриран земеделски производител за производство и търговия със 66 тона биологични шипки. В с. Подем развива дейност фирма „Екобиофарм“ за отглеждане на калифорнийски червеи, които превръщат биологичните отпадъци във висококачествени протеини и се използват за наторяване на биологичното производство.

През последните години в общината са поставени основите на биоземеделието с тенденция за увеличаване броя на биологичните стопанства.

Най-разпространената отглеждана култура е пшеницата, следвана от царевичата и слънчогледа. Отглеждат се още рапица, ечемик, лозя и овес.

Произведената селскостопанска продукция се използва като суровина в местната преработвателна промишленост.

Животновъдство

Животновъдството в община Долна Митрополия също е застъпено, като се отглеждат говеда, овце, кози, по-малко птици. Преобладаващи са дребните

производители, които са предимно частни лица, малко са регистрираните фирми.

В с. Ставерци развива дейност един от най-големите производители на яйца в България – „Пилигрим 67“ ЕООД с база за отглеждане на бройлери.

В с. Горна Митрополия функционира ферма за стокови носачки.

Други по-големи фирми в бранша на територията на общината са:

- ✓ „Дитроникс“ ООД, с. Горна Митрополия – производство на пилета;
- ✓ „ССБ“ в с. Байкал - ферма за крави;
- ✓ „Любесмо 88“ ООД, с. Рибен - стопанство за крави;
- ✓ „АГРОТЕРИД Комерс“ ООД, с. Комарево – ферма за овце;
- ✓ ЕТ „Шкодра-Н-Николай Петров“, с. Комарево – говедовъдство;
- ✓ ЕТ „Ирко – Никола Димитров“, с. Подем – говедовъдство и други.

В община Долна Митрополия силно е развито пчеларството като се наблюдава тенденция за увеличаване на пчелните семейства. В общината развива дейност Общинска пчеларска организация Долна Митрополия и пчеларски дружества.

В с. Рибен за 2021 г. е произведен биологичен мед от 200 пчелни семейства с добив около 2 тона. В с. Крушовене ЕТ „Медения-Божидар Миразчийски“ има биологичен пчелин. Пчелините в общината са 222 на брой.

В общината са поставени основните на биологичното животновъдство с тенденция за увеличаване броя на биологичните стопанства.

РИБОВЪДСТВО

В община Долна Митрополия, с. Подем функционира рибовъдно стопанство с капацитет до 50 шаранови риби.

- ✓ Горско стопанство.

Горите и горските територии в община Долна Митрополия се стопанисват и управляват от ДГС-Плевен. Относителният дял на територията, обхваната от горски масиви е 3,61% или 24 296 дка от територията на общината. Преобладава широколистната растителност. Най-чести представители са тополата и акациите, които се отглеждат за промишлени нужди.

Някои от фирмите, които развиват дейност в сектора са ЕТ "Чоки – 59 – Димитър Александров", ЕТ "Васко Крумов" и други.

- ✓ Преработваща промишленост.

Промислеността в община Долна Митрополия е силно зависима от продукцията на селското стопанство и се занимава предимно с нейната преработка. В тази връзка най-добре застъпени са хранително-вкусовата промишленост, леката промишленост. Промислените предприятия в

общината са 30 на брой, като 10 от тях са разположени в гр. Долна Митрополия, 6 в гр. Тръстеник, 3 в с. Горна Митрополия, по 2 в с. Крушовене, 2 бр. в с. Комарево, 2 бр. в с. Ставерци, 2 бр. в с. Ореховица, 2 бр. в с. Подем и 1 в с. Славовица. Предприятията работят основно в сферата на храните, като преобладават тези за производство на захарни изделия, преработка на зърнени култури и други.

Някои от по-големите фирми, развиващи дейност в сектора са:

- ✓ „Си Ко“ ООД - производство и търговия с белен слънчоглед и слънчогледов чипс;
- ✓ „Българска захар“ ЕАД – производство на захарни изделия;
- ✓ „Евамел“ ЕООД с. Ореховица – производство на висококачествено брашно;
- ✓ „Биотекс“, с. Ореховица – производство на пълнозърнесто брашно от лимец, грахам, царевича, ръж и типово пшенично брашно, хлебни изделия;
- ✓ „БГ Екопроджект“, гр. Тръстеник- червен калифорнийски червей и оползотворяване на органични отпадъци и утайки за производство на органична тор.

С преработка на месни и млечни продукти се занимават и някои от животновъдните ферми.

На територията на община Долна Митрополия функционират предприятия в сферата на шивашките услуги, дървообработване и производство на мебели и др. В областния град, който се намира на 12 км от общинския център, функционират също голям брой шивашки предприятия, които се нуждаят от квалифицирани специалисти. Ученици, обучаващи се в специалност Конструирание, моделиране, технология на облеклото от текстил” в СУ „Васил Априлов” гр. Долна Митрополия ще могат успешно да се реализират след завършване на средното образование.

През последните години се наблюдава спад в броя на предприятията, опериращи в сектор „Преработваща промишленост“, както и намаление в стойностите на основните финансови показатели на нефинансовите предприятия, опериращи в сектора.

През 2021 г. основна причина за намаляване на предприятията в световен мащаб е в следствие на пандемията от COVID – 19, което неминуемо дава своето отражение и върху икономиката на територията на Община Долна Митрополия.

✓ Туризм

На територията на община Долна Митрополия успешно могат да бъдат развивани различни видове туризъм, чието съчетаване би довело до обособяване на комплексни туристически продукти.

В община Долна Митрополия са обявени 32 археологически, исторически, художествени и архитектурно-строителни обекта, обявени за недвижими културни ценности, от които 4 са с категория „национално значение“.

В община Долна Митрополия са съхранени местните традиции и обичаи, които съхраняват колорита на общината.

Някои от по-значимите културни прояви в община Долна Митрополия са: „Астро парти“ - Байкал; „Бианале на детската рисунка“, гр. Тръстеник; Празник на детското танцово изкуство, гр. Долна Митрополия; Общински преглед на самодейните състави към читалищата и клубовете на пенсионера с музика, песен и танц в сърцата и други.

✓ Туристически атракции

През 2018г. община Долна Митрополия стартира проект „Туризмът като връзка за перспективно развитие на трансграничния регион“, финансиран по Програма INTERREG V-A Румъния-България 2014-2020 чрез Европейския фонд за регионално развитие ДБФП №99127/31.08.2018 г. Водещ бенефициент е община Долна Митрополия в сътрудничество с община Мотатей и Църковно настоятелство „Сейнт Николас“, община Мотатей. С реализацията на проекта е извършено опазване и частично възстановяване на каменни стени, социализация на обществените зони и видеонаблюдение, изграждане на информационен и посетителски център с прилежаща инфраструктура, паркинг, общо пространство и създаване от паркова зона при римската пътна станция Ад Путеа.

За периода 2023 – 2025г. вкл., община Долна Митрополия участва във фестивала на античното наследство „Орел на Дунава“. Фестивалът е първият по рода си фестивал за исторически възстановки в България и на Балканите. Той пресъздава бита, културата и военните сблъсъци от епохата на Римската империя. През 2025г. е реализирано най-амбициозното издание на фестивала досега - „Легионите на Мизия“, в три антични крепости на територията на три общини - Плевен /крепостта „Сторгозия“/, Гулянци /крепостта „Улпия Ескус“ при с. Гиген/ и Долна Митрополия /крепостта „Ад Путеа“ (Рибен)/.

През 2025г. е приключена реализацията на проект „Изграждане на съоръжение за туристическа атракция – макет на хипотетична възстановка на археологически обект „Римска крайпътна станция Ад Путеа“ в с. Рибен, община Долна Митрополия“. Обектът е от национално значение. Макетът на хипотетичната възстановка на археологически обект „Римска крайпътна станция Ад Путеа“ в с. Рибен, община Долна Митрополия е поставен на площадка, разположена в центъра на с. Рибен и дава представа на туристите посещаващи крепостта за това как вероятно е изглеждала крайпътната крепост.

✓ Туристическа инфраструктура

През 2023 г. е изградена една еко пътека в общината, която води до крепостта Ад Путеа в с. Рибен. Необходимо е да се предвидят дейности за подобряване достъпа до туристическите обекти в т.ч. изграждане на туристически маршрути, еко пътеки и велоалеи.

През програмен период 2021-2027г. съгласно Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северозападен регион, е заложен като приоритетен проект „Туристически маршрут „Виа Траяна Балканика“, община Ловеч, община Троян/Троянския проход и продължаващ през общините Сопот, Карлово и Хисаря, община Плевен, община Долна Митрополия“.

✓ Места за настаняване

Основно местата за настаняване на туристи се намират в село Байкал, което го определя като основна туристическа дестинация и курортно селище в общината. Прилежащите острови, стопанисвани от Министерството на земеделието и горите, са 3 на брой и са отдадени на концесия за 10 години на частна фирма, която ги ползва за ловен туризъм. На островите преобладаващи дървесни видове са топола и върба.

В с. Горна Митрополия функционира спа хотел „ХЕЛГА“. На територията на общината се предлагат и стаи за гости.

Легловата база на този етап задоволява нуждите на посетителите на общината.

През 2018г. стартира изграждане на параклис „Рождество на свети Йоан Кръстител“ и мъжки манастир метох на Църногорския манастир „Свети безсребреници Козма и Дамян“ в с. Брегаре. Предвижда се съществуващата сграда да дава възможност за пренощуване на 10-15 души, като на следващ етап се предвижда и да бъде разширена. Средствата се предоставят основно от дарители.

Това ще бъде първият манастир на територията на цялата Плевенска епархия. В комбинация със съществуващите религиозни храмове на територията на общината ще се създадат значителни предпоставки за развитие на религиозен и туризъм в община Долна Митрополия.

Пътна инфраструктура и мостови съоръжения

Републиканската пътна мрежа на територията на община Долна Митрополия е представена от второкласни и третокласни пътища, както следва:

- II-11: Враца – Крушовене – Гиген – Брест – Гулянци от км 154+100 до км 171+100, с дължина 16.900 км, който има нужда от рехабилитация;
- III-118: Гулянци – Подем – Долна Митрополия – (о.п. Плевен – Луковит) от км 14+001 до км 26+807, с дължина 12.806 км;
- III-137: Кнежа – Гостиля – Ставерци – Крушовене (Оряхово – Гиген) от км 11+857 до км 33+379, с дължина 21.522 км, който има нужда от рехабилитация;
- III-3004: Опанец – Долна Митрополия – Тръстеник – Оряховица от км 5+471 до км 30+013, с дължина 24,542 км., който има нужда от рехабилитация.

Общинската пътна мрежа на община Долна Митрополия възлиза на 109 км.

Като цяло състоянието на общинската пътна мрежа е много добро.

Водно – транспортна инфраструктура

За развитието на община Долна Митрополия важна роля играе границата с река Дунав, с която тя е свързана чрез път общински път PVN1040 /II-11, Крушовене-Гиген/Байкал - пристанище с. Байкал, непосредствена близост до Второкласен път II-11. Непосредствено при с. Байкал преминава коридорът „Рейн-Дунав“, чийто гръбнак са реките Майн и Дунав, свързва централните региони около Страсбург и Франкфурт с Виена, Братислава, Будапеща и накрая Черно море, като преминава през Южна Германия, което отключва значителен потенциал за развитието на територията.

Дължината на река Дунав на територията на общината е около 11 110 м., от тях около 9 850 м. са на територията на землището на с. Байкал и около 1 250 м. - на територията на землището на с. Крушовене.

Към момента в западния край на с. Байкал има съществуващ пристан, с общо предназначение, на който е инсталирана водомерна рейка за извършване на постоянни наблюдения на нивото на реката, като резултатите намират място в общата статистика за водните строежи на реката.

Община Долна Митрополия има разработен проект в идейна фаза за „Изграждане на Пристанище за обществен транспорт с регионално значение на река Дунав за извършване на пътнически превози, захранване на кораби с горива, храна, питейна вода, зимуване и други по смисъла на чл.116 от ЗМПВВПРБ в с. Байкал, община Долна Митрополия“. С реализацията на проекта ще се създадат отлични предпоставки за развиване на международни връзки на Общината с крайдунавските градове по течението на р. Дунав. С акт номер 6710 поземленият имот, в който е ситуирано бъдещото пристанище, е обявен за частна общинска собственост.

Налице е и транспортна осигуреност на обекта – общински път PVN1040 /II-11, Крушовене-Гиген/Байкал - пристанище с. Байкал, непосредствена близост до второкласен път II-11.

Железопътен транспорт

През територията на община Долна Митрополия преминава железопътен транспорт. Дължината на жп линиите на територията на общината е 23 км. Жп гара има в гр. Долна Митрополия, а жп спирки в населените места: с. Биволаре, с. Победа, с. Божурица, с. Подем, с. Рибен и с. Комарево. Извършва се и товаро-разтоварна дейност.

Въздушен транспорт

Изграждането на летищната инфраструктура и казармения фонд на летище Долна Митрополия започва през 1939 г. Непосредствено след завършване на основните строителни работи през 1942 г. се поставя началото на летателната дейност на новото летище.

През 2020 г. Летище-Долна Митрополия е сертифицирано като гражданско и е включено в световната карта на летищата.

ВиК инфраструктура.

През 2017 г. стартира проект BG16M1OP002-1.006-0004 „Интегриран воден цикъл Плевен – Долна Митрополия“, който се осъществява по АДБФП № Д-34-5/18.01.2017 г. с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, съфинансирана от Европейския съюз по Кохезионния фонд. Масштабният проект е на стойност 117 150 300,52 лв. с ДДС, от които 4 941 408, 63 лв. са съфинансирани от община Долна Митрополия. Това е първият и партньорски проект между две общини в страната.

Изпълнението на дейностите по проекта приключва през 2020 г. и вкл.:

- ✓ Реконструкция, рехабилитация и модернизация на обща ПСОВ – Плевен за група населени места от общините Плевен и Долна Митрополия" с капацитет -130 780 е.ж.–включване на отпадъчните води, образувани от агломерациите, попадащи в обсега на Инвестиционното предложение, да бъдат събирани и предадени за третиране в ПСОВ;
- ✓ Изграждане на ВиК мрежи на Ясен, Буковлък, Долна Митрополия и Тръстеник - рехабилитация на главни и второстепенни водопроводни клонове и сградни отклонения към мрежите; изграждане на битова канализация с главни клонове и второстепенни клонове и сградни отклонения; изграждане на нова дъждовна канализация; изграждане на нова Канализационна помпена станция (КПС) гр. Тръстеник и с. Ясен и канализационен колектор.

В резултат на изпълнението на обект „Реконструкция, рехабилитация и модернизация на обща ПСОВ – Плевен за група населени места от общините Плевен и Долна Митрополия" с капацитет -130 780 е.ж. – включване на отпадъчните води, образувани от агломерациите, попадащи в обсега на Инвестиционното предложение, да бъдат събирани и предадени за третиране в ПСОВ е рехабилитирана ПСОВ, с. Божурица, община Долна Митрополия.

В резултат на изпълнението за обект „Канализационна и водопроводна мрежа на град Тръстеник, помпена станция и довеждащ колектор до ПСОВ - етап I А“ е изградена 32 094.37 м. водопроводна мрежа, а второстепенната канализационна мрежа и главните колектори за битови води са с дължина 32 215.77 м. Общата дължина на дъждовния колектор е 1 094 м. Към обекта е изградена и Канализационна помпена станция.

В резултат на изпълнението за обект „Изграждане на водопроводна и канализационна мрежи на гр. Долна Митрополия и довеждащ колектор" в гр. Долна Митрополия е изградена 23 932 м водопроводна мрежа, а второстепенната канализационна мрежа и главните колектори за битови води са с дължина 22 849 м. Общата дължина на дъждовния колектор е 1 253 м.

През 2025г. между Община Долна Митрополия и Държавен фонд „Земеделие“ е сключен договор за финансиране на проект „Реконструкция на водопроводната мрежа на с. Ставерци, общ. Долна Митрополия, обл. Плевен - ПЪРВИ ЕТАП“ по интервенция „II.Г.6 - Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони“ от Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г. Основната цел на проекта е реконструкция на част от съществуващата водопроводна мрежа на с. Ставерци. Предвидените дейности по проекта включват изграждане на нови водопроводи от полиетиленови тръби с висока плътност, изграждане на стоманобетонени шахти, монтаж на пожарни хидранти, сградни водопроводни отклонения. С реализацията на проекта ще бъде изпълнена реконструкция на уличен водопровод с обща дължина 4229,41 м., включително сградните водопроводни отклонения – 175 бр.

През 2025г. между Община Долна Митрополия и Държавен фонд „Земеделие“ е сключен договор за финансиране на проект „Реконструкция на водопроводната мрежа на с. Ставерци, общ. Долна Митрополия, обл. Плевен - ВТОРИ ЕТАП“ по интервенция „II.Г.6 - Инвестиции в основни услуги и дребни по мащаби инфраструктура в селските райони“ от Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони на Република България за периода 2023-2027 г. Основната цел на проекта е реконструкция на част от съществуващата водопроводна мрежа на с. Ставерци. Предвидените дейности по проекта включват изграждане на нови водопроводи от полиетиленови тръби с висока плътност, изграждане на стоманобетонени шахти, монтаж на пожарни хидранти, сградни водопроводни отклонения. С реализацията на проекта ще бъде изпълнена реконструкция на уличен водопровод с обща дължина 5220,46 м., включително сградните водопроводни отклонения – 210 бр.

През 2025 г., във връзка с изпълнение на Инвестиционната програма за общински проекти, между Община Долна Митрополия и МРРБ е сключено Споразумение за финансиране на проект „Реконструкция на водопроводната мрежа в с. Ставерци, Община Долна Митрополия, област Плевен - Трети етап“. Предвидените дейности включват изпълнение на инвестиционно проектиране, строително-монтажни работи и дейности по упражняване на строителен и авторски надзор.

През 2025 г., във връзка с изпълнение на Инвестиционната програма за общински проекти, между Община Долна Митрополия и МРРБ е сключено Споразумение за финансиране на проект „Канализационна и водопроводна мрежа на гр. Тръстеник – етап 2“. Предвидените дейности включват изпълнение на инвестиционно проектиране, строително-монтажни работи и дейности по упражняване на строителен и авторски надзор.

Водоснабдителна мрежа

Всички населени места в общината са водоснабдени. Община Долна Митрополия използва услугите на дружество „ВиК“ ЕООД– гр. Плевен за водоснабдяването на населението и промишлеността.

Община Долна Митрополия се водоснабдява преди всичко посредством тръбни кладенци и дренажи в терасата на р. Вит. В село Славовица, гр. Долна Митрополия и други през летните месеци при засушаване се налага режим на питейната вода. През 2025г. режим на водата е въведен в гр. Долна Митрополия и гр. Тръстеник, както и в селата Биволаре и Победа.

Необходима е подмяна на инфраструктурата в с. Славовица, с. Брегаре и с. Байкал. Водопреносната мрежа на населените места е стара и амортизирана, което води до повишена аварийност и скрити течове вследствие на физическа амортизация и връзките на етернитовите тръби. Особено лошо е експлоатационното състояние на изпълнените от поцинковани тръби разпределителни водопроводи.

Канализация

Канализационната мрежа на територията на община Долна Митрополия вкл. 32 км. канализация за гр. Тръстеник, за гр. Долна Митрополия – 23 км. канализация.

ВВВУ „Г. Бенковски“ – гр. Долна Митрополия зауства отпадъчните си води, чрез канализационна мрежа в колектора на гр. Плевен, който ги отвежда в пречиствателната станция на с. Божурица.

Пречистване на отпадни води

На територията на община Долна Митрополия функционира Пречиствателна станция в с. Божурица. ПСОВ е изградена в имот № 000431, с площ 358.463 дка, м. „Ливадите“, по картата на възстановената собственост на село Божурица. ПСОВ обслужва населени места от общините Плевен и Долна Митрополия" и е с капацитет -130 780 е.ж.

✓ Сграден фонд.

Жилищното строителство в община Долна Митрополия е в устройствени зони с преобладаващо застрояване с малка височина и плътност, като кота корниз е до 10 м. Застрояването е в унисон с природната среда, като големите равнинни площи определят и спокойното застрояване.

Основната част от жилищния фонд в община Долна Митрополия е построена до 1949 г., което означава, че жилищният фонд е амортизиран и морално остарял. Жилищата са концентрирани в три селища – град Долна Митрополия, село Ставерци и град Тръстеник. В общинския център са съсредоточени приблизително 10 % от жилищата в общината. Най-малко на брой жилища има в с. Гостиля, като една част от тях са необитавани.

Жилищните територии на гр. Долна Митрополия формират приблизително 50 % от структурата на града, следвани от промишлените зони, които са изградени около тях.

По данни на НСИ, жилищата в община Долна Митрополия към 2018 г. са 11 257 броя. Общата полезна площ на жилищата е 870 587 кв.км. По брой жилища, общината се подрежда на четвърто място в областта.

По данни на НСИ, към 2018 г. броя на държавните и общински жилища в община Долна Митрополия е 49, или 0.43 %, броят на частните жилища на юридически лица е 12 или 0.11 %, а най-голям е броят на частните жилища на физически лица – 11 196 или 99.46 %.

По отношение на конструкцията на жилищния фонд, в община Долна Митрополия преобладават масивните тухлени сгради. Към 2018 г., по данни на НСИ техният дял е 92.20 %.

✓ Образователна система.

Образователната система в община Долна Митрополия обхваща всички степени на образование. Мрежата от учебни институции е представена от:

- ✓ ОУ "Христо Ботев", с. Божурица;
- ✓ ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Горна Митрополия;
- ✓ СУ "Васил Априлов", гр. Долна Митрополия;
- ✓ ОУ "Христо Ботев", с. Комарево;
- ✓ ОУ "Климент Охридски", с. Крушовене;
- ✓ ОУ "Христо Смирненски", с. Ореховица;
- ✓ СПВУИ Христо Ботев, с. Подем;
- ✓ ОУ "Св. Св. Кирил и Методий", с. Ставерци;
- ✓ СОУ "Евлоги Георгиев", гр. Тръстеник;
- ✓ ДГ "Божур", с. Божурица;
- ✓ ДГ "Незабравка", с. Горна Митрополия;
- ✓ ДГ "Здравец", гр. Долна Митрополия;
- ✓ ДГ "Бреза", с. Комарево;
- ✓ ДГ "Кокиче", с. Крушовене;
- ✓ ДГ "Слънце", с. Ореховица;
- ✓ ДГ "В. Иванов", с. Ставерци;
- ✓ ОДЗ "Щастливо детство", гр. Тръстеник.

В община Долна Митрополия се намира Висшето военновъздушно училище „Георги Бенковски“, в което се подготвят кадри за авиацията.

От 2008г. в с. Байкал, община Долна Митрополия функционира Общински център за извънучилищни дейности и занимания по интереси", който е единствен по рода си в България.

✓ Екология.

Територията на община Долна Митрополия попада в обхвата на РИОСВ-Плевен. Регионална инспекция по околната среда и водите, гр. Плевен е административна структура към Министерството на околната среда и водите, имаща за цел да осигури провеждането на държавната политика по опазване на околната среда на регионално равнище.

Контролът на състоянието на качеството на атмосферния въздух (КАВ), съответно нивото на концентрация на вредните вещества в приземния слой на атмосферата по реда на Закона за въздуха и свързаните с него подзаконовни нормативни актове се осъществява от РИОСВ – Плевен. Община Долна Митрополия не е определена, като „гореща екологична точка” и не попада в район, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определени пределно допустими отклонения от тях съгласно изискванията на Наредба №7 (обн., ДВ, бр. 45 от 14.05.1999 г.).

Състоянието на въздуха на територията на община Долна Митрополия е добро –промишлените предприятия и строителните дейности извършват своята дейност при спазване на всички изисквания за опазване на околната среда, замърсяването от транспорта е незначително, което води до запазване на качеството на въздуха. Една от възможните дейности за превенция и елиминиране на потенциални източници на прахови емисии е увеличаване дела на зелените площи в населените места на общината.

✓ Чистота на водите.

Територията на община Долна Митрополия се характеризира с висок воден потенциал. В хидрографско отношение територията на общината спада към басейна на р. Дунав и влажните зони по нея. Богатата хидрографска мрежа на общината включва реките Искър, Вит, Гостиля.

Река Дунав е северната граница на България с Румъния. За оценка качеството на водите на река Дунав в българския участък са разположени 5 мониторингови пункта, които се наблюдават и по националните програми за контролен и оперативен мониторинг и по транснационалната мониторингова мрежа за р. Дунав /програмата TNMN/, съгласно Международен комитет по опазване на река Дунав /МКОРД/.

На територията на община Долна Митрополия, по данни на Басейнова дирекция „Дунавски район“, План за управление на речните басейни в Дунавски район (2022-2027г.)и РИОСВ-Плевен, мониторингов пункт за оценка качеството на водите на р. Дунав в област Плевен е изграден при с. Байкал. Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно.

Според Анализ за състоянието на повърхностните водни тела, разположени на територията на Дунавския район за басейново управление за 2024г. е установено, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на резултатите от изпитване през 2024 г. на физикохимичните показатели, водата се оценява в умерен потенциал. Показатели общ фосфор и ортофосфати превишават нормите за добро състояние и отговарят на умерено. При анализа на специфичните замърсители не е констатирано отклонение от СКОС за добро състояние. По данни от РИОСВ-Плевен, качеството на водите на река Вит и нейните притоци се наблюдава в 21 пункта за мониторинг, разположени в 13 водни тела. Два от пунктовете са разположени във водно тяло, определено в Зона за защита на водите (ЗЗВ), предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ПБВ). В границите на община Долна Митрополия, на устието на р. Вит е разположен пункт за мониторинг - р. Вит след гр. Долна Митрополия, при с. Биволаре, който дава информация за водно тяло BG1VT100R009 - р. Вит, от вливане на р. Тученица, при с. Опанец до устие. През 2024г., според Анализ за състоянието на повърхностните водни тела, разположени на територията на Дунавския район за басейново управление, резултатите от изпитване на ФХЕК отговарят на нормите за добро и отлично състояние на водата. Наблюдава се тенденция към понижение на концентрациите при всички измерени показатели. От анализа на резултатите от изпитване специфичните замърсители не се констатира отклонения от СКОС.

Подземни води

По данни на Басейнова дирекция „Дунавски район“, План за управление на речните басейни в Дунавски район (2022-2027г.) и РИОСВ-Плевен, на територията на община Долна Митрополия попадат следните подземни води:

- ✓ Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL018 и име „Порови води в Кватернера- р. Вит“ – химичното състояние на тялото се наблюдава с два мониторингови пункта /МР 092, МР 093/;

Пункт МР 092 е ситуиран при гр. Долна Митрополия ШК12 ПС "Долна Митрополия. Според доклад за „Състояние на подземните води на територията на Дунавски район за басейново управление“ за 2024г. общата оценка на качествено състояние на водата в пункта е „добро химично състояние“.

- ✓ Подземно водно тяло с код BG1G0000K2M047 и име „Карстови води в Ломско-Плевенския басейн“ – химичното състояние на тялото се наблюдава с шест мониторингови пункта /МР 274, МР 276, МР 281, МР 414, МР 415/.

Пункт МР 276 е ситуиран при с. Рибен, КИ "Езерото", община Долна Митрополия. Според Доклад „Състояние на подземните води на територията на Дунавски район за басейново управление“ за 2024г. химичното състояние на водата в пункта по СК на подземни води е добро.

- ✓ Управление на отпадъците.

В населените места в община Долна Митрополия са закрити всички сметища и събраните битови отпадъци се извозват до Регионално депо - Плевен.

През 2020 г община Долна Митрополия стартира проект „Рекултивация и закриване на старо общинско депо за отпадъци в землището на гр. Долна Митрополия“ на стойност 1 316 905.80 лв. със срок за изпълнение 23 месеца. Проектът е финансиран по процедура BG16M1OP002-2.010 Рекултивация на депа за закриване, предмет на процедура по нарушение на правото на ЕС по дело С-145/14, ОП “Околна среда“.

През 2021 г. техническата рекултивация е приключена и приета с протокол за приемане на Техническата рекултивация на комисията назначена на основание глава четвърта, чл. 23, ал. 1, т. 1 от Правилника за прилагане на Закона за опазване на земеделските земи (ППЗОЗЗ) и раздел V от Наредба № 26 от 02.10.1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт (Наредба № 26/1996 г.).

Биологичната рекултивация на депото стартира през 2022 г. и е завършена през 2024 г.

През 2025 г. за строежа е издадено Разрешение за ползване от ДНСК.

Системата за събиране и транспортиране на отпадъците е със 100 % обхват на населението. Прилаганият метод за обезвреждане на отпадъците в община Долна Митрополия е, чрез депониране на битовите отпадъци. Събирането и извозването на битовите отпадъци на територията на община Долна Митрополия се извършва съгласно всички нормативни изисквания на екологичното законодателство.

Към 2026 г., в системата на ЕКОПАК са включени 7 населени места от територията на община Долна Митрополия с тенденция за поетапно разширяване обхвата на услугата.

Като основни приоритетни направления за програмен период 2021-2027 г. в сферата на управлението на отпадъците и опазване на околната среда на територията на общината в съответствие с действащите Програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028г., Програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и План за действие, могат да се обособят:

- ✓ Продължаване дейностите по регулярно почистване на локални замърсявания с битови отпадъци около населените места в община Долна Митрополия;
- ✓ Подобряване и разширяване на системата за разделно събиране на опаковки и отпадъци от опаковки в общината.
- ✓ Развитие на инфраструктурата, свързана с управлението на битовите отпадъци за постигане на целите за 2030 г. за рециклиране на отпадъците и намаляване на количествата на депонираните отпадъци;
- ✓ Изграждане, разширяване и/или надграждане на системата за разделно събиране на отпадъци.

4 СЪСТОЯНИЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ПОТРЕБЛЕНИЕ

Основни енергоносители, ползвани в общината, са електроенергия, и твърдо гориво. Отоплителните инсталации на всички обекти са локални.

Най-ясно очертана е функцията на Община Долна Митрополия в енергийния сектор като потребител на енергия. Това е в тясна връзка със задълженията на общината да осигурява енергия за всички общински обекти: сгради, улично осветление.

Анализът на разходите на общината за енергия и разпределението им по сектори и видове горива показва, че енергията, която се консумира е предимно за съоръжения, отопление и осветление. Производството на енергия се реализира единствено чрез производството на топлина в рамките на отоплителните инсталации на отделните сгради. Потенциалът за енергийна ефективност в тази сфера е във възможностите за подобрене на горивните процеси, промяната на горивната база и намаляване на загубите в системата за пренос и разпределение.

Подобряване състоянието на отоплителните инсталации и сградния фонд, а също и довършване подмяната на уличното осветление, се очертават като основни възможности на общината за въздействие, с цел повишаване на енергийната ефективност.

4.1 Общината като консуматор, регулатор и производител на енергия.

4.1.1 Общината като консуматор

Общината като консуматор на енергия може да се представи в няколко аспекта:

- ✓ Потребление на енергия в сгради, стопанисвани и управлявани от общината, които се използват за изпълнение на основните ѝ функции - административни центрове, училища, социални и здравни заведения, културни институти, спортни центрове и др.;
- ✓ Потребление на енергия от услуги, извършвани от общината или заплащани със средства от общинския бюджет, като: използване на транспортни средства за нуждите на общинска администрация; за нуждите на социални грижи и други услуги; обществен транспорт;

4.1.2 Общината като регулатор и инвеститор

Чрез много от своите действия общината се явява в ролята на регулатор и инвеститор. Планирането на земеползването и организацията на транспортните системи са част от стратегическите решения, които пряко влияят върху бъдещето потребление на енергия на територията на общината. Възможните дейности за въздействие на територията на Община Долна Митрополия се свеждат до планиране на подходяща комбинация от градоустройствени решения с цел да се намали необходимостта от транспорт. Резултата от този вид дейност е икономията от финансови средства от потреблението на енергия в транспорта и намаляване замърсяването на въздуха и от там подобряване качеството на живот в града чрез по-добро управление на жизненото пространство.

4.1.3 Общината като производител и доставчик на енергия

Ролята на общината като производител и доставчик на енергия към днешна дата е твърде скромна. Общината се явява производител единствено в производството на топлинна енергия в административните сгради, училища, детски градини, социални заведения и др. като например Административна сграда, гр. Долна Митрополия, Дом за стари хора в с. Горна Митрополия, СУ „Евлоги Георгиев“, гр. Тръстеник.

С въвеждане на либерализиран пазар в страната общината има възможност да прави избор за доставчик на електрическа енергия, което е предпоставка за оптимизиране разходите за електрическа енергия на потребителите, повишаване на качеството и разнообразието на предлаганите услуги.

За производството на възобновяема електрическа енергия в община Долна Митрополия се използва слънчева и вятърна енергия. Към месец март 2025 г. На територията на общината са построени и въведени в експлоатация 43 бр. фотоволтаични централи (ФЕЦ) с различна мощност и 2 бр. вятърни електроцентрали (ВЯЕЦ), които са показани в таблица 4.1 и 4.2 .

Таблица 4.1 Възобновяеми енергийни източници (ВЯЕЦ)

	Община	Землище	Мощност мW
1	Долна Митрополия	Байкал	4
2	Долна Митрополия	Байкал	2

Таблица 4.2 Възобновяеми енергийни източници (ФЕЦ)

	Община	Землище	Мощност мW
1	Долна Митрополия	Подем	0,09
2	Долна Митрополия	Победа	25
3	Долна Митрополия	Подем	0,102
4	Долна Митрополия	Подем	0,95
5	Долна Митрополия	Горна Митрополия	0,08
6	Долна Митрополия	Биволаре	0,12

7	Долна Митрополия	Горна Митрополия	0,06
8	Долна Митрополия	Рибен	2,49
9	Долна Митрополия	Славовица	0,18
10	Долна Митрополия	Долна Митрополия	0,78
11	Долна Митрополия	Долна Митрополия	0,09
12	Долна Митрополия	Долна Митрополия	0,2
13	Долна Митрополия	Биволаре	3,5
14	Долна Митрополия	Рибен	0,1
15	Долна Митрополия	Славовица	0,1
16	Долна Митрополия	Подем	0,12
17	Долна Митрополия	Горна Митрополия	0,1
18	Долна Митрополия	Гостиля	0,1
19	Долна Митрополия	Брегаре	0,1
20	Долна Митрополия	Комарево	0,1
21	Долна Митрополия	Славовица	1
22	Долна Митрополия	Тръстеник	0,11
23	Долна Митрополия	Крушовене	0,3
24	Долна Митрополия	Долна Митрополия	0,45
25	Долна Митрополия	Байкал	0,2
26	Долна Митрополия	Тръстеник	0,06
27	Долна Митрополия	Горна Митрополия	1

28	Долна Митрополия	Тръстеник	0,2
29	Долна Митрополия	Долна Митрополия	0,17
30	Долна Митрополия	Горна Митрополия	1
31	Долна Митрополия	Брегаре	35
32	Долна Митрополия	Тръстеник	0,15
33	Долна Митрополия	Крушовене	0,1
34	Долна Митрополия	Тръстеник	2,999
35	Долна Митрополия	Тръстеник	0,69
36	Долна Митрополия	Победа	150
37	Долна Митрополия	Комарево	30
38	Долна Митрополия	Подем	30
39	Долна Митрополия	Славовица	20
40	Долна Митрополия	Славовица	130
41	Долна Митрополия	Тръстеник	30
42	Долна Митрополия	Тръстеник	0,04
43	Долна Митрополия	Ореховица	0,052

Общата инсталирана мощност на ВЕИ централи на територията на община Долна Митрополия е 473.88 MW.

4.1.4 Потребление на енергия на територията на Община Долна Митрополия

Електроснабдяването в Община Долна Митрополия се осъществява от „ЕЛЕКТРОХОЛД“ гр. Плевен. Няма неелектрифицирани населени места. Електрозахранването е изпълнено въздушно. Състоянието на съоръженията отговаря на изискванията за сигурно и качествено електрозахранване. Изграденото улично осветление е все още недостатъчно. Във всяко от населените места от територията на общината има изградени ПТТ - станции.

Състоянието на сградите, оборудването и инсталациите в повечето общински и обществени обекти налагат провеждането на мерки за намаляване разхода на енергия, както и влагане на инвестиции във физическото обновяване на сградите и подмяната на съоръженията. Основните причини за високите разходи за потребление на горива и енергия са: амортизирани отоплителни инсталации и котли в сградите без ефективен контрол на горивния процес и автоматизирано подаване на горива; лошо физическо състояние на сградите и конструкциите - без стандартните изолации на покриви и стени, стари дограми, позволяващи безпрепятствена инфилтрация на студен въздух; осветление с енергоемки светлоизточници; липса на локални организационни мероприятия.

Общинските обекти на Община Долна Митрополия се разглеждат в няколко основни групи по предназначение:

Администрация - обхваща сградния фонд на общинската администрация, стопански, културни и социално-битови обекти. В голямата си част те са малки, разположени в цялата община, а често сградите са в режим на съсобственост;

Образование - обхваща училища, детски градини и спомагателни към тях обекти. Част от сградите са санирани цялостно, а в останалите са въведи частични мерки за енергийна ефективност ;

Социални услуги - включва заведенията за социални услуги на територията на община Долна Митрополия. Независимо от частично приложените мерки за саниране на тези обекти, взаимният интерес изисква да се намери икономически обосновано решение за намаляване на енергопотреблението и в тази група общински обекти.

Общият брой на сградите (в експлоатация), които са общинска собственост, е 82 сгради с различно предназначение и площ.

Общият брой на сградите, които подлежат на обследване по новия закон за ЕЕ от 2015 г. с разгърната площ над 250 м², е 59. Общата разгърната площ на сградите над 250 М², които подлежат на обследване, е 57011,36 М².

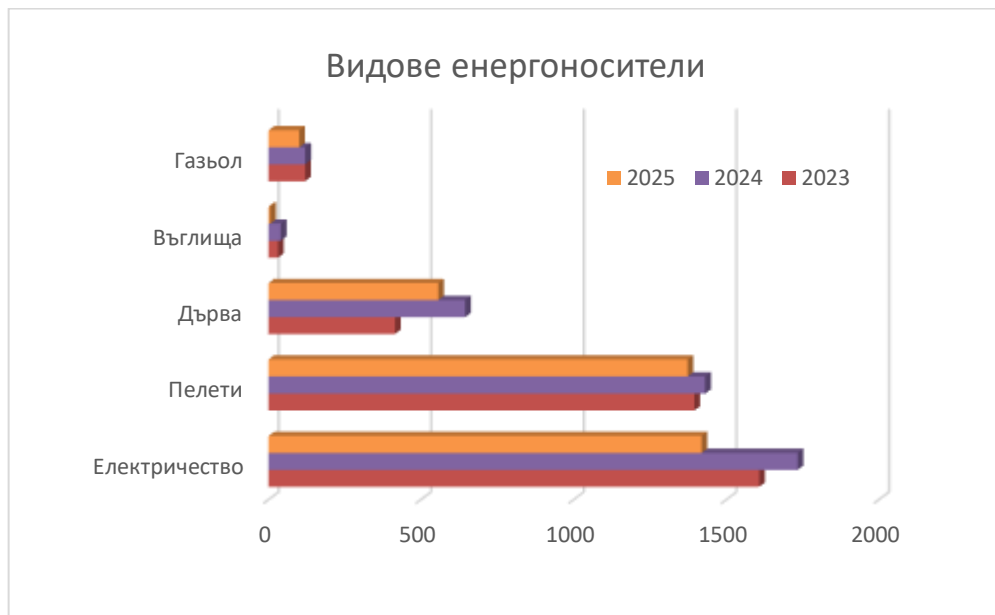
Отоплението на територията на общината се извършва на електричество, дърва за огрев, въглища, промишлен газьол и пелети. Най-ясно е очертана функцията на общината, като потребител на електрическа енергия и пелети. Това е в тясна връзка със задълженията ѝ да осигурява енергия за всички общински обекти: сгради и улично осветление.

В следващата таблица 4.3 са представени обобщени данни за годишното потребление на горива по видове енергиен носител на територията на Община Долна Митрополия за периода 2023 – 2025 г.

Таблица 4.3 Видове енергиен носител

Наименование	Мерна единица	2023	2024	2025
Електричество				
Електричество	MWh	1 607,55	1 733,52	1 418,64
Твърдо Гориво				
Пелети	MWh	1 395,31	1 430,62	1 373,02
Дърва	MWh	414,39	644,40	555,99
Въглища	MWh	30,94	40,39	5,40
Газьол	MWh	120,03	120,69	100,85

Фигура 4.1

В таблица 4.4 са представени данни за годишното потребление на електроенергия на територията на Община Долна Митрополия за периода 2023 – 2025 г.

Таблица 4.4 **Обобщени данни за консумация на електроенергия**

**ПРОГРАМА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ ЗА ПЕРИОДА 2026-2030 г.
ОБЩИНА ДОЛНА МИТРОПОЛИЯ**

Наименование	Мерна единица	2023	2024	2025
	Изразходвана електроенергия			
Долна Митрополия	MWh	349,79	377,18	386,94
Кметство Тръстеник	MWh	214,20	275,56	195,97
Кметство Ставерци	MWh	86,73	85,00	67,06
Кметство Славовица	MWh	57,56	34,89	41,89
Кметство Рибен	MWh	176,55	47,17	43
Кметство Подем	MWh	100,08	92,00	65,988
Кметство Победа	MWh	36,93	39,06	31,60
Кметство-Ореховица	MWh	79,92	88,68	91,65
Кметство Крушовене	MWh	133,45	233,48	95,87
Кметство Комарево	MWh	90,13	94,40	89,163
Кметство Горна Митрополия	MWh	100,51	110,83	111,80
Кметство Гостиля	MWh	14,19	15,40	14,67
Кметство Брегаре	MWh	35,72	76,88	31,68
Кметство-Божурица	MWh	50,36	73,42	64,82
Кметство-Биволаре	MWh	47,55	45,00	44,228
Кметство-БАЙКАЛ	MWh	33,89	44,58	42,24
Общо	MWh	1 607,55	1 733,52	1 418,64

Фигура 4.2

Общинските обекти заемат значителна част от консумацията на електроенергия в общината, така че повишаването на тяхната енергийна ефективност значително ще доведе до икономии и ще бъде пример за поддържане за останалите сектори. Поради това общината пряко е заинтересувана от повишаване на своята енергийна ефективност, както и налагането на това върху всички в сферата им на влияние.

На следващата таблица 4.5 е показано потреблението на електроенергия на общински сгради по населени места на територията на община Долна Митрополия.

Таблица 4.5 Обобщени данни за консумация на електроенергия на общински сгради

Наименование	Мерна единица	2023	2024	2025
	Изразходвана електроенергия общински сгради			
Долна Митрополия	MWh	293,17	310,64	341,44
Кметство Тръстеник	MWh	111,55	142,33	118,24
Кметство Ставерци	MWh	46,04	42,00	40,56
Кметство Славовица	MWh	34,57	20,41	32,74
Кметство Рибен	MWh	158,41	21,80	16,49
Кметство Подем	MWh	68,00	55,00	21,04
Кметство Победа	MWh	27,40	26,60	19,08
Кметство-Ореховица	MWh	30,71	35,88	41,45
Кметство Крушовене	MWh	84,23	118,48	27,87
Кметство Комарево	MWh	39,84	32,40	39,23
Кметство Горна Митрополия	MWh	41,89	61,74	57,92
Кметство Гостиля	MWh	3,19	2,40	3,19
Кметство Брегаре	MWh	2,64	40,60	3,59
Кметство-Божурица	MWh	26,65	46,56	35,11
Кметство-Биволаре	MWh	30,96	21,00	19,42
Кметство-БАЙКАЛ	MWh	12,68	15,10	13,58
Общо	MWh	1 011,92	992,93	830,95

Фигура 4.3

На следващата таблица 4,6 са представени данните на сгради с актуални обследвания за енергийна ефективност и очаквани спестявания енергия в Административна сграда, гр. Долна Митрополия.

Таблица 4.6 Очаквани спестявания след въвеждане на мерки за ЕЕ

№ по ред	Мерки за енергийно спестяване	Съществуващо положение	След ЕСМ	Икономия	Стойност на инвестицията
		MWh/год.	MWh/год.	MWh/год	Лева/Евро
Мерки за енергийно спестяване в Административна сграда на Община Долна Митрополия - гр. Долна Митрополия					
1	Подмяна на дограма с нова PVC, 40 m ²	462,444	455,778	6,666	10 000 / 5 112,919
2	Топлоизолация на покрива, 550 m ²		379,520	82,924	137 500/ 70 302,63
3	Нови термопомпа и отопл ./ охладителна инсталация		216,970	245,474	393 167/ 201 023,1
4	Нова Фотоволтаична централа Иконом. Мярка			61,620	290 000/ 148 274,6
Общо		462,444		335,064	830 667/ 424 713,3

След въвеждане на ЕСМ разходите за отопление ще намалееят с около 72,46%. които се равняват на 335 064 kWh/год или на екологичен еквивалент от 43,22 тона спестени емисии CO₂.

Необходимите инвестиции за въвеждане на енергоспестяващите мерки са в размер на 830 667 лева / **424 713,3** евро без включен ДДС, и общ срок на откупуване – 5,75 години.

4.2 Улично осветление

Сравнително старата системата за улично осветление на Община Долна Митрополия, както и тежката ѝ поддръжка са основните причини осветителните инсталации да не отговарят напълно на изискванията на действащите стандарти за енергийна ефективност. Всички осветители са амортизирани, на много места липсва каквото и да е осветление. В населените места не е извършвана генерална реконструкция, като замаяната на осветители е била епизодична и без да е изработван общ технически проект. Повсеместно са подменяни стари живачни осветители с нови осветители с НЛВН и КЛЛ. Голяма част от осветителите многократно са превишили експлоатационният си живот.

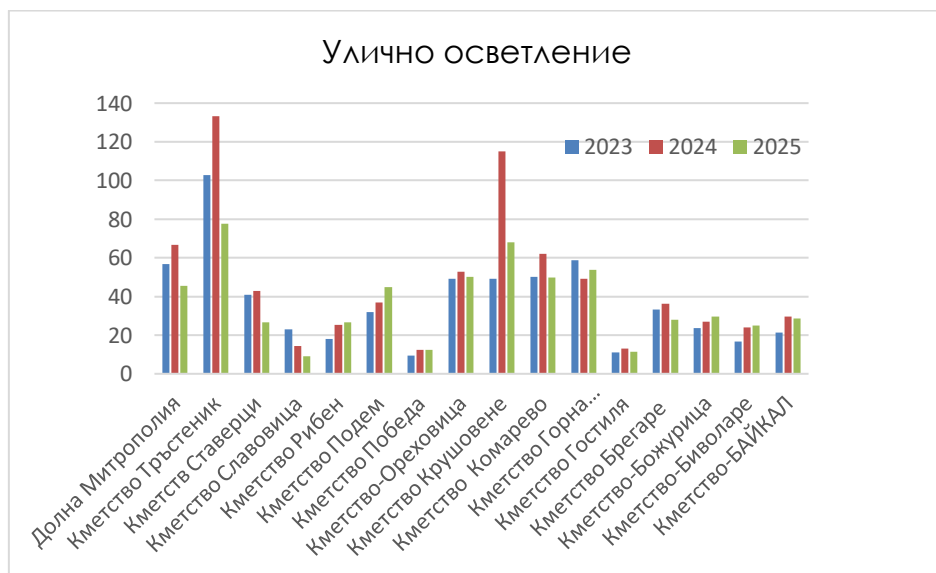
На следващата таблица 4.7 и графика е показана енергийната консумация на системата за външно изкуствено осветление на цялата община за периода 2023 - 2025 год.

Таблица 4.7 Обобщени данни за консумация на електроенергия на уличното осветление

Наименование	Мерна единица	2023	2024	2025
	Улично осветление			
Долна Митрополия	MWh	56,613	66,547	45,503
Кметство Тръстеник	MWh	102,655	133,226	77,731
Кметство Ставерци	MWh	40,692	43	26,5
Кметство Славовица	MWh	22,99	14,483	9,15
Кметство Рибен	MWh	18,15	25,368	26,575
Кметство Подем	MWh	32,077	37	44,95
Кметство Победа	MWh	9,532	12,455	12,524
Кметство-Ореховица	MWh	49,20	52,803	50,201
Кметство Крушовене	MWh	49,22	115	68

Кметство Комарево	MWh	50,29	62	49,933
Кметство Горна Митрополия	MWh	58,62	49,09	53,875
Кметство Гостиля	MWh	11,00	13,00	11,479
Кметство Брегаре	MWh	33,08	36,28	28,091
Кметство-Божурица	MWh	23,71	26,86	29,71
Кметство-Биволаре	MWh	16,60	24,00	24,81
Кметство-БАЙКАЛ	MWh	21,21	29,48	28,657
Общо	MWh	595,631	740,592	587,689

Фигура 4.4

Поради остарялата система за улично осветление и не изпълняването на изискванията на действащите стандарти за енергийна ефективност на 01.11.2024 г. между Министерство на енергетиката и Община Долна Митрополия беше сключен Договор № BG-RRP-4.028-0035-C01 за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по проект „Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено

осветление в 12 населени места в община Долна Митрополия“ по процедура „Подкрепа за енергийно ефективни системи за улично осветление“, с финансиране по линия на Механизма за възстановяване и устойчивост /Покана 2/.

С цел подобряване на съществуващото състояние на уличната мрежа, проектът предвижда подмяна на енергоемките осветителни тела с енергийно ефективни, инсталиране и интегриране на система за управление и мониторинг на уличното осветление и използването на възобновяеми енергийни източници, покриващи изискванията за енергийна ефективност чрез спестяване на електрическа енергия от системата външно осветление.

В обхвата на проекта са включени 12 населени места от община Долна Митрополия, а именно с. Байкал, с. Биволаре, с. Божурица, с. Брегаре, с. Гостиля, с. Комарево, с. Крушовене, с. Ореховица, с. Победа, с. Подем, с. Рибен и с. Славовица.

В таблицата 4.8 са показани очакваните спестявания от въведените мерки:

Таблица 4.8 Очаквани спестявания

№ по ред	Мерки за енергийно спестяване	Прогнозна икономия на електрическа енергия	Стойност на инвестицията	Стойност на инвестицията	Спестени емисии
		MWh/год.	лева	евро	† CO2/год.
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с.Байкал					
1	Замяна на осветители	71,142	66,326	33,912	34,575
4	Въвеждане на система за управление	0,478	6,480	3,313	0,232
Общо		71,62	72,806	37,225	34,807
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с.Биволаре					
1	Замяна на осветители	50,524	51,835	26,503	24,555
4	Въвеждане на система за управление	0,362	6,480	3,313	0,176
Общо		50,886	58,315	29,816	24,731
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с.Божурица					
1	Замяна на осветители	82,956	67,704	34,617	40,317
4	Въвеждане на система за управление	0,473	8,400	4,295	0,230
Общо		83,429	76,104	38,911	40,547
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с.Брегаре					
1	Замяна на осветители	93,766	78,458	40,115	45,570
4	Въвеждане на система	0,551	12,240	6,258	0,268

	за управление				
Общо		94,317	90,698	46,373	45,838
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с. Гостиля					
1	Замяна на осветители	58,577	40,488	20,701	28,468
4	Въвеждане на система за управление	0,303	6,480	3,313	0,147
Общо		58,88	46,968	24,014	28,615
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с. Комарево					
1	Замяна на осветители	150,137	136,146	69,610	72,967
2	Въвеждане на система за управление	0,956	18,000	9,203	0,465
Общо		151,093	154,146	78,814	73,432
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с. Крушовене					
1	Замяна на осветители	128,623	125,536	64,186	62,511
4	Въвеждане на система за управление	0,867	14,160	7,240	0,421
7	Използване на електрическа енергия от ВИ		6,447	3,296	0,216
Общо		129,49	146,143	74,722	63,148
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с. Ореховица					
1	Замяна на осветители	128,342	117,703	60,181	62,374
2	Въвеждане на система за управление	0,833	16,080	8,222	0,405

Общо		129,175	133,783	68,402	62,779
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с. Победа					
1	Замяна на осветители	35,744	31,838	16,279	17,371
2	Въвеждане на система за управление	0,227	4,560	2,331	0,110
Общо		35,971	36,398	18,610	17,481
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с. Подем					
1	Замяна на осветители	66,278	62,725	32,071	32,211
2	Въвеждане на система за управление	0,428	8,400	4,295	0,208
Общо		66,706	71,125	36,366	32,419
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с.Рибен					
1	Замяна на осветители	51,214	49,411	25,263	24,890
2	Въвеждане на система за управление	0,357	8,400	4,295	0,173
Общо		51,571	57,811	29,558	25,063
Мерки за енергийно спестяване в системи за външно изкуствено осветление в населено място район, обособен участък: с.Славовица					
1	Замяна на осветители	52,780	51,701	26,434	25,651
2	Въвеждане на система за управление	0,353	6,480	3,313	0,171
Общо		53,133	58,181	29,747	25,822

След изпълнение на предписаните ЕСМ в енергийните обследвания ще бъдат реализирани спестявания на енергия в размер на **976,269** MWh/год. и **474,68** t CO₂.

За реализацията ще са необходими **1 002 482** лева или **512 559** евро
Срок на откупуване 27,34 месеца или 2,28 г.

5 ЦЕЛИ И ОБХВАТ

5.1 Национални цели

Република България участва активно във формирането и изпълнението на европейските политики, свързани с постигане на европейските стандарти и изисквания за енергийна ефективност, стандартите за околна среда и устойчиво развитие, които целят ограничаване на изменението на климата.

Основните приоритети и цели в политиката на България в областта на енергийната ефективност са следните:

- ✓ постигане спестяване на енергия в размер на 30% до 2030 г.;
- ✓ реализиране на годишни енергийни спестявания в размер на 1.5% от обема на продажбите на енергия;
- ✓ предприемане на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сгради;
- ✓ увеличаване броя на сградите с близко до нулево потребление на енергия;
- ✓ осигуряване на сигурна и достъпна енергия за всички;
- ✓ свеждане до минимум нежеланите последствия от използването на енергията върху здравето на хората и околната среда;
- ✓ повишаване жизнения стандарт на населението;
- ✓ повишаване на конкурентоспособността на българската икономика.

Тези ключови цели, политики и мерки за провеждане на енергийната политика на страната до 2030 г. са определени като се вземат предвид следните фактори:

- ✓ Гарантиране на енергийната сигурност на страната и региона;
- ✓ Наличието на местни енергийни ресурси и използването им в съществуващите производствени мощности и направените инвестиции за модернизация, което оказва влияние върху конкурентоспособността на икономиката и социалната политика на страната;
- ✓ Съществуващата електроенергийна система е балансирана и разполага с достатъчно мощности с дългосрочен хоризонт за работа;
- ✓ Балансирането на електроенергийната система налага използването на кондензационни електрически централи за

предоставяне на бързи и маневрени резервни мощности, поради малката часова използваемост на ВЕЦ и ПАВЕЦ;

В изпълнение на европейската политика за изграждане на общ енергиен пазар, България изпълнява редица проекти с европейско и регионално значение. Основните проекти са за повишаване на енергийната междусистемна свързаност на страната със съседните страни от региона, както и с обединението на енергийните пазари. Целта е повишаване на енергийната сигурност на страната и на региона, гарантиране сигурността на доставките и диверсификация на източниците и маршрутите и развитие на електроенергиен и газов пазар. Това гарантира конкурентно способността на българския бизнес и развитие на икономиката в страната и региона.

5.2 Общински цели

Дефинирането на целите трябва да е правилно балансирано между показатели като емисиите на CO₂, първично и крайно потребление на енергия и внедряване на ВЕИ. Освен това, целите за сградния фонд трябва да бъдат интегрирани в последователен целеви сценарий и визия за развитието на общата енергийна система. Цели са също така необходими, за да се оцени въздействието на политическия инструмент. Междинните цели са нужни, за да се изработят подходящи инструменти и да се упражнява мониторинг върху постигнатото.

За допринасяне на поставените национални индикативни цели, Община Долна Митрополия си поставя главна стратегическата цел на общинската програма за енергийна ефективност, а именно:

„Въвеждане на устойчив модел за потребление на енергия, чрез система от мерки за енергийна ефективност и балансирано оползотворяване на местните ресурси на основата на съвременни технологии.“

Поставената главна цел съдържа в себе си шест подцели, пряко подчинени на конкретната стратегическа цел, които сами по себе си служат като начертан план за действие:

1. Подобряване на енергийните характеристики на общински сгради;

Прилагането на мерки за подобряване на енергийната ефективност на общински сграден фонд, повишаване на енергийната ефективност в обектите, които се издържат чрез общинския бюджет и реализиране на икономия на енергия след прилагане на ЕСМ ще доведат до:

- ✓ Подобряване на комфорта на обитаване в обществените сгради и постигане на нормативно определените параметри на средата за отопление и осветление;
- ✓ Намаляване на консумацията на енергия;
- ✓ Оптимизиране на бюджетните разходи в резултат на постигнатите икономии на енергия от изпълнените енергоефективни мерки, спрямо нормативно определените за предходни периоди;
- ✓ Намаляване на емисиите от CO₂;

- ✓ Удължен експлоатационен срок на общинските сгради, на техните инсталации и съоръжения.
- 2. Повишаване на енергийната ефективност на многофамилни/еднофамилни жилищни сгради;

Повишаването на енергийната ефективност на жилищните сгради, следва да се превърне в приоритет на общината. Стратегията за финансиране на сгради за постигане на енергийна ефективност, е от „Национална програма енергийна ефективност“ и „Оперативна програма региони в растеж“. Очакваните резултати са:

- ✓ Намаляване на годишните разходи за енергия на домакинствата;
- ✓ Намаляване на емисиите от CO₂;
- ✓ Подобрен комфорт на обитаване в обновените сгради;
- ✓ Удължен живот на обновените сгради, на техните инсталации и съоръжения.

- 3. Повишаване ефективността на уличното осветление;

Прилагането на мерки за повишаване на енергийната ефективност на уличното осветление в общината, неименуемо ще доведе до:

- ✓ Намаляване на консумацията на електрическа енергия;
- ✓ Подобряване на нивото на уличното осветление в съответствие със стандарт БДС EN 13201:2016 за улично осветление;
- ✓ Намаляване на преките разходи на общината за улично осветление при осигурено високо качество на осветлението;
- ✓ Осигуряване на безопасно движение на моторните превозни средства и повишаване сигурността на движение на пешеходците в тъмната част на денонощието и създаване на комфортна нощна атмосфера.

- 4. Увеличаване на използваната енергия от ВЕИ в общинския сектор

Проучване потенциала на територията на общината по отношение на наличието и използваемостта на ВЕИ в различни сектори и проучване на възможностите за оползотворяване на растителна маса и растителни отпадъци за производство на биогориво ще доведе до:

- ✓ Намаляване на разходите на общината за енергия;
- ✓ Намаляване на емисиите от CO₂.

- 5. Увеличаване на използваната енергия от ВЕИ в частния сектор

Провеждането на кампании за насърчаване използването на енергия от ВЕИ ще доведе до:

- ✓ Намаляване на разходите на домакинствата за енергия;
 - ✓ Създаване на добра среда за стимулиране производството на ВЕИ;
 - ✓ Редуциране на въглеродните емисии, изхвърляни от частния сектор;
6. Повишаване капацитета на местната власт в областта на ЕЕ

Прилагането на мерки за повишаване капацитета на местната власт в областта на ЕЕ, чрез провеждане на обучения и семинари на общинските служители с цел подобряване квалификацията. Това от своя страна ще доведе до придобиване на опит и изграждане на административен капацитет за управление на проекти в областта на ЕЕ, привличане на инвестиции и реализиране на проекти за ЕЕ.

7. Повишаване информираността на гражданите и бизнеса за ЕЕ

Прилагането на мерки за повишаване информираността на гражданите и бизнеса за ЕЕ чрез организиране и провеждане на информационни дни, кампании, семинари, курсове и обучения с цел повишаване познанията и културата на гражданите и бизнеса в областта на ЕЕ, което ще доведе до подобрена информираност на гражданите и бизнеса по въпросите, свързани с ползите от въвеждане на ЕСМ.

8. Повишаване на енергийната ефективност в транспорта

Подобряването на енергийната ефективност в общината, чрез модернизация на автопарка, инвестиции в пътната мрежа и подобряване на системите за планиране и управление на транспортните потоци ще доведе до:

- ✓ Намаляване на разходите за горива
- ✓ Повишаване на безопасността на движението
- ✓ Намаляване на въглеродните емисии при изгаряне на фосилни горива.
- ✓ Създаване на екологични зони, селища, туристически обекти и други обществено достъпни пространства без автомобили с ДВГ

9. Повишаване на енергийната ефективност в индустрията

- ✓ Подпомагане на бизнеса при изпълнение на мерки по енергийна ефективност чрез провеждане на информационни кампании относно възможностите за финансиране на подобни проекти. Стимулиране за разширяване на използването на енергията от възобновяеми източници и подобряване на енергийната и ресурсната ефективност.
- ✓ Най-общо казано, целта на енергийната ефективност за индустриалните обекти може да бъде постигната, като се осигури оптимално протичане на производствено-технологичния процес с изискваното качество при минимален разход на енергия. В този контекст, управлението на разходите за енергия в едно

производствено предприятие е ключова дейност в осъществяването на цялостен енергиен мениджмънт. Прилагането му води до снижаване на разходите за енергия при конкретното производство и намаляване на енергийната компонента в себестойността на крайния продукт или услуга, запазвайки неговото качество и конкурентоспособност.

6 ИЗБОР НА ПРОГРАМИ ДЕЙНОСТИ И МЕРКИ

Избора на програми, дейности и мерки е ключов етап от разработването на Програмата за енергийна ефективност. При правилния избор на проекти, мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление зависи успешното и ефективното изпълнение на ПЕЕ. Изборът на обекти, дейности, мерки и проекти следва да бъде направен на база технико-икономически енергийното потребление след тяхното реализиране. Също така при избора е необходимо да бъдат взети предвид срокът на възвръщаемост на вложените инвестиции, прилагане на ефективни технологии в съответната област.

Най-общо предприеманите мерки могат да бъдат разделени на посочените по-долу основни групи.

Много страни са включили информация и/или мнения на собственици на сгради в техните набори от политики. Също подобряване на сградния код и изграждане и укрепване на финансовата помощ са избрани в много от случаите. Примери за иновативни инструменти, избрани за анализ на базовия модел, са:

- ✓ Данък върху собствеността, зависим от енергийната ефективност на сградата (Австрия);
- ✓ Енергийно и/или CO₂ облагане с данъци (Финландия, Франция);
- ✓ Задължително реновиране при покупка на недвижим имот или задължение за енергийно обновяване (Франция, Естония);
- ✓ Изпълнение на мерки за привеждане в съответствие с изисквания за СПНПЕ (Дания);
- ✓ Задължения за използване на ВЕИ (Дания, Италия).

Най-често срещани са инструментите за информизиране и обучение на собствениците на сгради в едно ново измерение. Регулаторни инструменти, считани като препоръка, освен подобряване на сградния код (в Естония), са инструменти за прилагане на задължително обновяване (в Естония и във Франция). Икономическите инструменти се основават на данъци, както и на отпускане на грантове и заеми при облекчени условия. Сред инструментите, базирани на данъци, са увеличаването на енергийния данък или данъчното облагане за емисии на CO₂ (Франция), както и данъчните облекчения (Италия). Друга важна група инструменти са т.н. крос-секторни инструменти. Примери за това са въвеждането на схема за обновяването на обществени сгради и превръщането им в СПНПЕ (Румъния) и осъществяването на дългосрочен диалог между съответните заинтересовани страни (Чехия). Видно е, че максималното намаление на крайната необходима енергия за потребление е около една трета и е постигнато в третия и по-амбициозен набор от политики през 2030 г. спрямо 2008 г. Умерените амбиции в повечето страни водят до икономии на енергия в периода 2008-2030 до само 23% или по-малко, а в четири от петте целеви страни дори до под 15%. Амбициозни инструменти, както избраните в третия набор от политики, са необходими, за да се достигне

до значително намаление на крайната необходима енергия за потребление в сградния сектор.

Община Долна Митрополия може да предприеме някои от по-долу споменатите мерки:

6.1 Обучение и информиране

- ✓ Обучението (коучингът) на собствениците на сгради по време на обновяването на сградата е от съществено значение и трябва да продължи до завършването на процеса по обновяване. То трябва да надхвърля обичайните съвети и трябва да бъде интензивно.
- ✓ Партньорство за иновации с висшите учебни заведения, лаборатории и научно изследователски центрове и други по проблемите на енергийната ефективност.
- ✓ Провеждане на информационни и обучителни кампании сред населението за ползите и практическите особености на използването на консуматори с висок енергиен клас в бита и бизнеса и въвеждане на ЕСМ в сгради.

Примерни канали за комуникация, които могат да бъдат използвани на етапа на изпълнение на програмата за енергийна ефективност.

- Лични срещи, покана за участие на заинтересованите страни на заседанията на работната група/обществения или консултативния съвет.
- Пресконференции, периодични брифинги, на които се отчита напредъка в изпълнението на програмата;
- Дискусионни срещи, тематични форуми, на които се обсъждат конкретни проблеми, свързани с изпълнението на програмата;
- Информационни бюлетини, които се разпространяват сред различните заинтересовани страни.
- Организиране и провеждане на Дни на енергията. Този вид форуми са удачен вариант, който може да се използва както като мярка за осигуряване на информация и публичност за изпълнението на съответната програма, така и като средство за повишаване на информираността и мотивираността на всички заинтересовани кръгове за изпълнение на мерките на програмата.

Партньорството с медиите е изключително важно на всеки един етап от подготовката и изпълнението на всяка програма.

Ангажимент на общинската администрация остава периодично да се публикуват новини, свързани с етапите на изпълнение на програмата, както и резултатите от изпълнението на значими за общината проекти.

- ✓ Разработване и внедряване на информационен портал за популяризиране на мерките за енергийна ефективност, насочен към собственици и асоциации на собственици в многофамилни жилищни сгради.

6.2 Организационни мерки

- ✓ Ефективно общинско планиране в общинска собственост за внедряване на ЕСМ в сгради и обекти, общинска собственост.
- ✓ Правилното изпълнение на политиките е от съществено значение: проверката на прилагането / спазването на енергийните наредби трябва да бъде засилена.
- ✓ Създаване на условия за алтернативни начини на придвижване и нова култура на градска мобилност - изграждане на съоръжения за колоездене.

6.3 Технически мерки

- ✓ Мерки, насочени към подобряване енергийните характеристики на съществуващия сграден фонд на територията на общината след извършване на обследвания за енергийна ефективност: Топлинна изолация на външни ограждащи елементи (външни стени, под, покрив); Подмяна на дограма; ЕСМ по осветление; ЕСМ по абонатни станции; ЕСМ по котелни стопанства; ЕСМ по прибори за измерване, контрол и управление; Настройки (вкл. „температура с понижение”); ЕСМ по сградни инсталации; Други (въвеждане на система за енергиен мениджмънт и т.н.). На местно ниво мерките за сгради (както за нови, така и за обновяване) трябва да бъдат взаимно свързани с пространственото планиране и други обществени политики (за екологично отопление, намаляване ефекта от градските топлинни загуби, зелено планиране, задължителни изисквания за ремонт, в случай на смяна на собствеността т.н.).
- ✓ Увеличаване дела на използване на биомаса. Един от възможните източници на територията на Община Долна Митрополия са горите. Освен дървесина за промишлени цели, те осигуряват дърва за огрев, дървесни отпадъци, които могат да се преработят на трески или пелети и др.
- ✓ Увеличаване на дела на произведената и потребената енергия от възобновяемите енергийни източници на територията на Община Долна Митрополия.
- ✓ Мерки за достигане енергийно потребление близко до нулево на новите сгради.
- ✓ Мерки, насочени към подобряване енергийните характеристики на външната осветителна уредба в общината след извършване на обследване на енергийна ефективност.
- ✓ Мерки, насочени към подобряване на енергийната ефективност в транспорта: подновяване на автопарка и оптимизиране на транспортните схеми.

- ✓ Мерки насочени към БГВ – за подгриване на битово-горещата вода да се използва съвременните решения с вакуумно-тръбни колектори позволяват добив на енергия и през зимата (за разлика от фотоволтаичните инсталации/навсякъде в текста - PV/). Също така, отнесено към икономия на първична енергия, 1kWt –топлинна енергия икономисва в годишен разрез около 3MWh електрическа енергия, или 9MWh първична енергия.

6.4 Административни мерки

Общината е в състояние да упражнява контрол върху редица дейности, водещи до повишаване на енергийната ефективност, да взема стратегически решения, свързани с това и в границите на своите компетенции да налага на инвеститорите изпълнения на мерки с подобен характер.

Основни инструменти за това могат да бъдат:

- ✓ Насърчаване на добрите практики в сферата на договорирането емисиите на парниковите газове.
- ✓ Използване на екологично съобразени технологии; насърчаване на частната инициатива, свързана с реализиране на енергоефективни мероприятия.

Тук действията могат да бъдат насочени в няколко посоки:

- ✓ Общината да оказва влияние върху крайните клиенти на енергия
- ✓ Промислени предприятия, търговски обекти, домакинства, чрез провеждане на информационни кампании и предоставяне на стимули за намаляване потреблението на енергия;
- ✓ Изпълнение на съвместни дейности със задължените лица
- ✓ Въвеждане на енергиен мениджмънт на територията на общината в съответствие с регламентираните права и задължения в ЗЕЕ.
- ✓ Ефективно общинско планиране общинска собственост.
- ✓ Насърчаване реализирането на инвестиционни намерения в частния и бизнес сектори за внедряване на ЕСМ в жилищни и стопански сгради и използване на високоефективни енергийни консуматори и съоръжения.
- ✓ Наличието на данни за дейностите по санирането на сгради, включително на данни за разходите трябва да се подобри. Сегашното състояние на наличността на данни за проследяване на ефективността на политиките, по-специално по отношение на дейностите по реновиране, далеч не е задоволително. Трябва да бъдат реализирани подходящи инструменти за събиране на данни.

Комбинацията от инструменти трябва да бъде адаптирана съобразно зрелостта на пазарните условия, инвестиционния потенциал и околната среда в общината. Съчетанието на политики трябва да се нагоди към промените на пазара, наличния публичен бюджет и към структурата на разходите. Съвкупността от инструменти също трябва да бъде координирана (например различни нормативни актове, различни програми за финансиране). Тъй като пазарните условия се променят във времето, общината е изправена пред предизвикателството да приспособяват политическите пакети към пазарните условия и в същото време да създават стабилна и предвидима политика за околната среда.

7 ОЧАКВАНИ ЕФЕКТИ

При изпълнението на енергоефективните мерки за енергийна ефективност, включени в настоящата Програма на Община Долна Митрополия ще се постигнат следните ефекти:

7.1 Енергиен

- ✓ Икономия на топлинна енергия чрез намаляване на топлинните загуби в сградите с подобряване на енергийните им характеристики чрез саниране (пълно или частично), както и ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност, включващи и възможности за регулиране на потреблението и поддържане на стабилни нормативни параметри на средата в отопляваните обекти;
- ✓ Икономия на електрическа енергия чрез, модернизиране на осветлението в общинските обекти без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветление (чрез използване на LED лампи, автоматични системи за контрол, управление, ниво на осветеност); подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление.
- ✓ Икономия на горива чрез замяна на горива с ниска крайна ефективност с такива с по-висока.
- ✓ Оползотворяване на Възобновяеми енергийни източници.

7.2 Икономически

От въвеждане на енерго спестяващи мерки в отделните сектори ще се постигнат икономии в бюджета на общината и възможност за пренасочването на тези средства за други дейности.

7.3 Екологичен

Прилагането на енергоефективни мерки води пряко и косвено до положителни ефекти по отношение на околната среда, включително ограничаване на вредните емисии в атмосферата.

7.4 Повишаване качеството на общинските услуги

С реализацията на мерките за енергийната ефективност ще се подобрят общинските услуги, предимно чрез подобряване комфорта, качеството на отоплението в детските градини, училищата и други обществени сгради и институции.

Подобряване на условията на труд в общинските и административни сгради.

7.5 Социален ефект

Изпълнението на поставените цели на общината ще доведе подобряване на качеството на живот на жителите и осигуряване по-добър светлотехнически комфорт и безопасно движение на моторните превозни средства и пешеходци вечерно и нощно време.

Граждани, собственици на сгради с изпълнени мерки за енергийна ефективност и с издаден сертификат за енергийни характеристики на сгради в експлоатация се освобождават от данък сгради върху недвижимите имоти по Закона за местните данъци и такси.

8 ЕТАПИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Предвид специфичния характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти е препоръчително Програмата за енергийна ефективност да се изпълни на няколко етапа:

8.1 Инвестиционно намерение

Това включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целесъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението ѝ и др. Тези проучвания следва да изяснят и положението по редица маркетингови, технологически и други въпроси.

8.2 Предварително проучване

Необходимо е да се направи предварително (т.нар. предпроектно) проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление - състояние на съоръженията, конструкциите, енергийните системи, изследване на енергийните разходи за последните години и др.

8.3 Инвестиционен проект

Разработване на инвестиционен проект е необходимо в повечето случаи, поради спецификата и обема на предвидените дейности – например Подмяна на отоплителната инсталация, Подмяна на котел на твърдо гориво с котел на природен газ, Цялостна реконструкция и др.

8.4 Подготовка и изпълнение на строителството

Това включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително – монтажни дейности за постигане на поставената цел.

8.5 Мониторинг

Мониторингът и оценката са ключови елементи, които позволяват на сектора на политиките да се подобрят реализираните инструменти и да се реагира на нежелани ефекти, ако е необходимо.

При този вид оценяване мониторингът се съсредоточава върху въздействието на изпълнението на програмата и поведението на обектите след осъществяването на подобренията. Като индикатори за оценяване могат да се използват степента на въздействие на Програмата върху поведението на населението, като цяло или върху поведението на обитателите/ползвателите на съответните обекти (жилищни сгради, болници, училища). Предмет на наблюдение може да е поведението и на самите обекти: сгради, системи за осветление, транспортни мрежи и т.н., като за целта се извършват съответни измервания. Възможно е да се наблюдава и отражението на Програмата върху качеството на услугите, които общината предоставя - осветление, транспорт и т.н.

За установяване намалението на енергийното потребление след реализацията на съответните дейности и мерки, следва да се извършва ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжката на инсталациите, както и изготвяне на оценка на енергийните спестявания на сгради, съгласно Наредба № е-рд-04-1 от 22 януари 2016 г., глава шеста.

9 SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът, като дефинира действието на вътрешните и външни фактори за развитие на общината и възможностите на избор за подходяща стратегия за постигане на целите на развитието. При изготвянето на анализа за Община Долна Митрополия е приложима общата матрица за този вид анализ, отразяваща взаимодействието на вътрешните фактори (силни и слаби страни) и външните фактори (възможности и заплахи). Анализът следва да очертава както проблемите и дефицитите, така и целевите сфери на развитието, които да послужат за разработване и обосноваване на стратегическата част на общинския план за развитие.

Направеният SWOT анализ на условията за провеждане на политика за енергийната ефективност и възобновяеми енергийни източници прави ясна съпоставка между силните страни и възможностите на региона, от една страна, и опасностите и заплахите, от друга, с оглед засилване на възможностите на община Долна Митрополия за повишаване на енергийната ефективност.

Таблица 9.1 SWOT АНАЛИЗ

Общински сгради, дейности и услуги	
Силни страни	Слаби страни
Преминаване на отопление от въглерод неутрални източници на енергия (пелети/брикети) за общински сгради, включително училища и детски градини, което води до намаляване на емисиите	Недостатъчно намаление на потреблението на електрическа енергия (електричеството все още е основен енергоносител) и съответно значим дял на отделяните вредни емисии в атмосферата
Подобрени са енергийните характеристики на сградите, чрез въвеждане на мерки за енергийна ефективност в общински сгради, на база извършени одити	Не се използват достатъчно възможностите на възобновяемите енергийни източници в сектора общински дейности, сгради и услуги. Незадоволително ниво на информираност на стопаните/управителите на общински обекти, за начините за рационално използване на енергията и изпълнение на мерки за икономия на енергия
Подобрени са енергийните характеристики на сградите, чрез въвеждане на мерки за ЕЕ и Мерки за ВЕИ	Недостатъчно реализирани мерки за енергийна ефективност

Планирани са за извършване енергийни одити - първоначални и последващи	Не е редуцирана употребата на дърва за отопление в обществени сгради, което от своя страна е предпоставка за повишаване на емисиите от ФПЧ-10
Възможности	Заплахи
Инсталиране на системи възобновяеми енергийни източници в сгради (фотоволтаични инсталации, инсталации за БГВ, термопомпи, биомаса)	Недобро използване на механизмите за външно финансиране и местните добри практики за изпълнението на енергоефективни мерки и дейности
По-добро използване на финансови схеми, подпомагащи въвеждането на мерки за енергийна ефективност в общинските сгради	Слаба подкрепа от страна на централната власт в реализирането на енергийни проекти в общински сгради
Разработване и прилагане на схеми за енергийна ефективност и използване на ВЕИ в общински дейности и услуги - публично-частно партньорство, ЕСКО схеми	Несъгласуваност на местни нормативни документи, регулиращи подходи и начини за изпълнение на енергоефективни мерки в общинските сгради
Въвеждане на системи за интелигентно енергопотребление и контрол (SMART концепции) в общински сгради	Незадоволителна гъвкавост и инициатива от страна на заинтересованите страни
Повишаване на информираността на ползвателите на обществените сгради, за възможностите за пестене на енергия и рационално използване на енергийните ресурси	
Разработване на план-стратегия за регулярна реконструкция на системи за вътрешно общо осветление в общински сгради по критерий технико-икономическа целесъобразност	Риск от неправилно, преждевременно и нецелесъобразно ликвидиране на съоръжения с голяма остатъчна стойност и добри технико-икономически показатели
Повишаване на ЕЕ в обществената услуга „Електроснабдяване“ за обектите общинска собственост	Риск от недобра координация между трите страни – ползватели на сградите, общинска администрация и компания енергиен доставчик

Промишленост	
Силни страни	Слаби страни
Тенденция за стабилизиране на ръста на потреблението на електроенергия в сектора	Обща тенденция за увеличаване на енергопотреблението в сектор „Промишленост“
Повишава се броят промишлени предприятия, туристически, бизнес и търговски сгради	Липса на местни и държавни стимули за малките предприятия при използването на ВЕИ Пречки при присъединяването на инсталирани ВЕИ мощности към електро преносната мрежа
Възможности	Заплахи
Въвеждане на ВЕИ - инсталиране на фотоволтаични инсталации и вертикално осеви ветро генератори върху покривни и сградни площи на производствените предприятия, складове, търговски и офис сгради и др.	Повишаване цените на енергийните ресурси
Административно стимулиране на промишлеността и бизнеса за използване на ВЕИ - информационни кампании, данъчни преференции, специализирано административно обслужване	Висока цена на възобновяемите енергийни технологии
Въвеждане на енергоефективни стандарти за промишлени, бизнес и търговски сгради - нискоенергийни, пасивни и сгради с потребление на енергия близко до нулево	Липса на стимули на национално, регионално и местно ниво при използване на възобновяеми енергийни технологии
Провеждане на информационни кампании сред бизнеса за популяризиране търговията със зелени сертификати от бизнеса	Забавяне на въвеждането на либерализиран пазар на енергийните доставки на регионално ниво

• Повишаване на ЕЕ в обществената услуга „Електроснабдяване“ за обектите в сектор промишленост	• Риск от недобра координация между трите страни – бизнес, общинска администрация и компания енергиен доставчик
• Въвеждане на системи за интелигентно енергопотребление (SMART концепции) и системи за контрол на енергопотреблението, автоматизация на производствени процеси и др.	• Висока начална инвестиция спрямо бизнес и финансовия капацитет на преобладаващия дял стопански субекти
Транспорт	
Силни страни	Слаби страни
• Постепенно намаляване на употребата на дизелово гориво в транспорта	• Нисък темп на намаляване дела на отделяните емисии в атмосферата.
• Увеличаване броя на превозните средства в транспорта, задвижвани с електроенергия	• Използване на стари, амортизирани и съответно енергоемки превозни средства за обществени и частни нужди • Увеличаване на броя на частните автомобили
Възможности	Заплахи
• Въвеждане на алтернативни горива в транспорта.	• Нужда от значителни капиталовложения. Нужда от значително административно въздействие.
• Въвеждане на стратегия и техническа основа за използване на ВЕИ в транспорта и използване на електромобили и инфраструктура за тях.	
• Организиране на информационни кампании с цел повишаване информираността на обществото, за предимствата от използване на алтернативни горива и електромобили	• Увеличаване броя на автомобилите, съответно емисиите в атмосферата, особено през пиковите часове в денонощието .
• Насърчаване на велосипедният транспорт при придвижването на гражданите като екологичен, евтин и здравословен начин на придвижване	• Недостатъчно развити зарядни станции за електромобили за частния транспорт

• Реализиране на местни благоустройствени проекти, имащи пряко или косвено отношение към подобряване на транспорта и качеството на атмосферния въздух	
Домакинства	
Силни страни	Слаби страни
• Частично въведени енергоефективни мерки в жилищни сгради	• Тенденция за увеличаване на енергопотреблението в сектор „Домакинства“ • Обща тенденция за увеличаване на отделените въглеродни емисии • Лоши топло - физически характеристики на по-старите сгради • Използване на отоплителни уреди на дърва • Ниска рентабилност на топлинната енергия • Недостатъчен разполагаем финансов ресурс на собствениците на жилища
Възможности	Заплахи
• Саниране на еднофамилни жилища	• Финансови трудности собствениците на жилищни сгради
• Инсталация на слънчеви панели за БГВ при еднофамилни сгради	
• Използване на високоефективни уреди за отопление на биомаса в еднофамилни жилища	
• Разработване и внедряване на система за ежегодна актуализация на изразходваните количества горива за битово отопление	
• Изграждане на малки фотоволтаични централи върху покривите на еднофамилни сгради	

Популяризиране на възможностите за използване на възобновяеми енергийни източници и възможните мерки за енергийна ефективност в домакинствата	Недобра информираност
Въвеждане на нови енергоефективни стандарти при строителство на жилищни сгради - нискоенергийни, пасивни и сгради с нулево потребление	Висока начална инвестиция спрямо покупателната способност на населението.
Въвеждане на системи за интелигентно енергопотребление (SMART концепции*) и системи за контрол на енергопотреблението, автоматизация на производствени процеси и др.	
Повишаване на ЕЕ в обществената услуга „Електроснабдяване“ за обектите в битовия сектор	Риск от недобра координация между трите страни – домакинства, общинска администрация и компания енергиен доставчик
Институционален капацитет	
Силни страни	Слаби страни
Наличие на експерти и ресурс в Общинска администрация за подготовка и реализация на дългосрочни проекти	Трудности при преценката какъв дял от общински бюджет е вложен за прилагането на ЕСМ
Ежегодно провеждане на информационни кампании и инициативи за промяна на енергийното поведение на населението	Ограничено прилагане на енергоспестяващи мерки и използване на ВЕИ
Осъзната роля на месната власт като модел на енергийно ефективно поведение	
Възможности	Заплахи
Наличен експертен капацитет за сформирание на екип за генериране, анализ на информация, планиране,	Либерализацията на пазара на електроенергия и свързаните с това рискове при избора на доставчик на енергийни услуги

реализация и контрол на мерките за енергийна ефективност		
• Въвеждане на информационна система за обучение на експерти от местната администрация за надграждане знания за потенциала на ВЕИ, технологии и мерки по ЕЕ и идентифициране на възможности за финансиране		
• Провеждане на обучения по енергийно планиране за представители на отдели и дирекции в общинската администрация		• Риск от недобра координация между общинската администрация и заинтересованите страни
• Въвеждане и утвърждаване на система за разпределяне на задълженията и отговорностите на структурни звена в общинската администрация за планиране, реализация и мониторинг на местни политики по енергийна ефективност		
• Разработване на система за стимули за местни организации и институции, върху чиято консумация на енергия може да влияе (образователни и културни институции, общински предприятия и др.)		

10 НАБЛЮДЕНИЕ, ОЦЕНКА И КОНТРОЛ

Едни от най-важните задачи във всички фази на процеса на разработване на ПЕЕ са наблюдението, оценката и контрола на изпълнението на дейностите и мерките. Наблюдението, оценката и контрола са важни, тъй като тези дейности позволяват да се предприемат коригиращи действия ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят. Те са неделима част от процеса за вземане на решения и управление на цялостния цикъл на разработване, прилагане и оценяване на обществените политики. Важно е да се дава и отчет за напредъка при постигане на генералните цели като се изготвят междинни и годишни отчети (доклади), на базата на които следва да бъдат предприемани последващите действия.

Основната цел на процеса по наблюдение е да осигурява надеждна обратна информация за състоянието на наблюдавания обект/субект с оглед вземането на информирани и устойчиви управленски решения. В процеса на наблюдение се събират количествени и качествени данни за процеса по прилагането на конкретна политика, като напредъкът към текущия момент се сравнява с първоначалните намерения и планове, за да се определят евентуалните необходими корективни действия за постигането на търсените и планирани резултати.

За успешното изпълнение на програмата е необходимо да се прави периодична оценка на постигнатото, като се съпоставят вложените финансови средства и постигнатите резултати, което служи като основа за определяне реализацията на проектите. Реализираните и прогнозни ефекти следва да бъдат изразени чрез количествено и/ или качествено измерими стойностни показатели /индикатори.

За да може да се упражнява контрол върху изпълнението на ПЕЕ трябва да бъде определена група от експерти, които да бъдат отговорни за наблюдението и контрола на изпълнението на дейностите по ПЕЕ. Тази група ще одобрява и оценява постигнатите резултати спрямо поставените цели чрез използва набор от показатели:

- ✓ индикатори/показатели за това какво и как ще се наблюдава;
- ✓ периодичност на събираната информация - периодични прегледи на постигнатия напредък по отношение на изпълнение на целите;
- ✓ предлагане на промени, свързани с постигането на целите на ПЕЕ;
- ✓ отговорност по изпълнението, осъществяване на мониторинга и оценката.

Независимо от честотата на събирането на информацията, отчитането може да се извършва месечно, на тримесечия или годишно. Не всички данни, обаче, могат да се събират и отчитат с една и съща периодичност. Ето защо е необходимо периодите на събиране, на анализиране и на отчитане на събраната информация внимателно да се съгласуват помежду си. Желателно е информацията и изводите, които се предават на общинското ръководство, да обхващат достатъчно продължителни периоди, за да се предотвратят

погрешни заключения на основата на временни отклонения. Тримесечните справки обикновено са подходящ срок за периодично осведомяване на общинското ръководство, а задълбочените годишни аналитични доклади с препоръки са задължителна основа за изготвянето на плановете за действие за следващата година.

11 ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Средствата за изпълнение на Програмите за енергийна ефективност следва да бъдат предвидени в бюджетите на съответните ведомства. Общината не притежава нужния финансов потенциал, за да реализира проектните си намерения, без да разчита на външна подкрепа. В тази връзка трябва внимателно да прецизира своите проекти, като ги подкрепя с нужните инициращи действия - решения на общински съвет, проектиране, търгове за изпълнители и други- гарантиращи ангажираността на общинската администрация пред финансовите организации. Възможностите за осигуряване на финансиране на проекти за повишаване на енергийната ефективност са следните:

11.1 Собствени средства от Общинския бюджет

Възможностите за финансиране на инвестиции в енергийна ефективност в рамките на общинския бюджет се ограничават до бюджетирани средства за прилагане на мерки за енергийна ефективност на образователната и социалната инфраструктура и уличното осветление. Средства от общинският бюджет могат да бъдат заделени и за образователни кампании сред населението, както и съвместни инвестиции при прилагане на различни форми на Публично частно партньорство.

11.2 Фондове на ЕС

Фондовете на са важен инструмент/източник за финансиране на енергийни инвестиции, както се споменава в Зелената книга за ЕЕ и в Пътната карта за възобновяемите енергийни източници в Европа. Всички страни-членки се задължават да положат конкретни, измерими усилия за постигане на целите от Лисабон – конкурентоспособност, реформи в пазара на труда и енергийната политика от Гьотеборг – устойчиво развитие. Използването на структурните фондове за енергийни инвестиции ще допринесе за постигането на тези цели.

Европейската общност осигурява финансовите средства за постигането на основните цели на своята регионална политика, някои от които са дефинирани в самия Договор за Европейския съюз, основно посредством Фондовете на ЕС. Това е обобщаващото наименование за няколко различни фонда, създадени по различно време и с различна цел от ЕО/ЕС. Всеки от тях има своя специфична област, макар че те работят съвместно. Мерките по енергийна ефективност в индустрията могат да намалят разходите, да подобрят конкурентоспособността и да стимулират иновациите. Инвестициите в подобряване на енергийната ефективност и използването на ВЕИ могат да допринесат за по-добра околна среда, по-висока заетост, подобрена конкурентоспособност и ускорен цялостен икономически растеж.

За периода 2021-2027г., Фондовете на ЕС са както следва:

- ✓ Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) (*);
- ✓ Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+) (*);
- ✓ Кохезионния фонд (*);

- ✓ Фонда за справедлив преход (ФСП) (*);
- ✓ Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА) (*);
- ✓ фонда „Убежище, миграция и интеграция“;
- ✓ фонда „Вътрешна сигурност“; и
- ✓ Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика.

Пет цели на политиката:

ЕФРР, ЕСФ+, Кохезионният фонд и ЕФМДРА подкрепят следните цели на политиката:

- ✓ по-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа чрез насърчаване на:
- ✓ иновативна и интелигентна икономическа трансформация,
- ✓ регионална свързаност на информационните и комуникационните технологии;
- ✓ по-зелена, нисковъглеродна икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на:
- ✓ чист и справедлив енергиен преход,
- ✓ зелени инвестиции (свързани с опазване на природните ресурси),
- ✓ сини инвестиции (свързани с океаните, моретата и крайбрежията),
- ✓ кръговата икономика;
- ✓ смекчаване на изменението на климата и приспособяване към него,
- ✓ превенция и управление на риска;
- ✓ устойчива градска мобилност;
- ✓ по-добре свързана Европа чрез насърчаване на мобилността;
- ✓ по-социална и приобщаваща Европа чрез реализиране на Европейския стълб на социалните права; и
- ✓ Европа по-близо до гражданите, което ще се постигне чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи.

Програмите, финансирани от различните фондове в сферата на енергийната ефективност са:

- ✓ Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ е

пряко насочена към постигането на интелигентен и устойчив растеж на българската икономика, както и осъществяването на индустриална и цифрова трансформация. Програмата е насочена към предприятията с фокус върху малките и средните предприятия. Основните области на подкрепа са НИРД и иновации в предприятията, дигитализация, предприемачество, растеж и конкурентоспособност, както и енергийна ефективност и преход към кръгова икономика.

- ✓ Програма „Околна среда“ - инвестициите покриват политиките и инфраструктурата за устойчиво управление на водите; насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика; подобряване на защитата и опазването на природата; насърчаване на адаптирането към изменението на климата. Изведени като инвестиции със стратегически характер са постепенното премахване на използването на отоплителни уреди на твърдо гориво и пилотните инвестиции в отоплителни системи, използващи водородни технологии – като алтернативна опция за битово отопление на твърдо гориво.
- ✓ Програма „Развитие на регионите“ подкрепя интегрираното градско развитие и интегрираното териториално развитие на регионите. Програмата се изпълнява чрез инструменти за териториално развитие, вкл. Интегрирани териториални инвестиции (ИТИ). Чрез програмата се реализира и Фондът за справедлив преход.

Механизъм за възстановяване и устойчивост (МВУ) на Европейския съюз, който е част от инструмента NextGenerationEU - Национален план за възстановяване и устойчивост

Основната цел на Плана за възстановяване и устойчивост е да способства икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията. В преследването на тази цел са групирани набор от мерки и реформи, които да имат съществен принос към възстановяването на потенциала за растеж на икономиката и да го развият, като осигурят устойчивост на негативни външни въздействия. Това ще позволи в дългосрочен план постигането на стратегическата цел за конвергенция на икономиката и доходите до средноевропейските. Същевременно, Планът полага основите за зелена и цифрова трансформация на икономиката, в контекста на амбициозните цели на Зелената сделка.

11.3 Кредитни линии

11.3.1 Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“ /ФЕЕВИ/

ФЕЕ е създаден е по силата на ЗЕЕ с цел финансиране на дейностите по повишаване на енергийната ефективност. Фондът работи от 1 септември 2005г. Основен принцип в управлението на ФЕЕ е публично-частното партньорство. В качеството си на посредник на пазара, ФЕЕ съчетава в една организация:

технически капацитет за разработване на проекти и капацитет за финансово структуриране.

ФЕЕ има статут на юридическо лице със седалище в София. Оказва възмездна финансова помощ за атрактивни за финансиране проекти за ЕЕ на бенефициенти: общини, фирми, асоциации на потребители на енергия, малки фирми и физически лица, финансово-кредитни институции (банки) чрез своите финансови продукти:

- ✓ отпускане на заеми и/или предоставяне на частични гаранции по кредити,
- ✓ отпускани от други финансово-кредитни институции
- ✓ безвъзмездна техническа помощ по подготовката на проекти за енергийна ефективност.

ФЕЕ управлява разнообразен портфейл от инвестиционни проекти по отношение на обхванатите сектори и поетите рискове, при условие, че проектите включват инвестиции, допринасящи за подобряването на енергийната ефективност в: сгради, промишлени процеси, комунални обекти и съоръжения и други случаи на крайно потребление на енергията.

Всички проекти за енергийна ефективност, одобрени и подпомагани от ФЕЕ, трябва да отговарят на следните изисквания:

- ✓ да внедрява утвърдена технология
- ✓ стойността на проекта да бъде между 30 хил. лв. и 3 млн. лв.
- ✓ дяловото участие на кредитополучателя да е не по-малко от 10% при съвместно кредитиране "ФЕЕ - търговска банка" и 25% при самостоятелно кредитиране от ФЕЕ
- ✓ срок на възвръщаемост до пет години.

Необходимо условие за успешно кандидатстване на проекти във ФЕЕ е наличието на детайлно енергийно обследване, позволяващо енергиен анализ и избор на енергоспестяващите мерки.

11.3.2 Фонд за енергетика и енергийни икономии /ФЕЕИ/

ФЕЕИ е първият фонд в България, който инвестира в секюритизация на вземания по договори за енергийна ефективност. Фондът влага набраните средства в ЕСКО договори (договори с гарантиран резултат).

Учредители на ФЕЕИ са "Енемона" АД със 70% от капитала и "Екоинвест холдинг" – с 30%.

Срокът на вземанията на ФЕЕИ е между 3 и 7 години

11.3.3 Националният Доверителен ЕкоФонд (НДЕФ)

Националният Доверителен Екофонд (НДЕФ) е основан през октомври 1995 година. Фондът управлява средства предоставени целево от държавния

бюджет, включително по силата на суап сделки за замяна на “Дълг срещу околна среда” и “Дълг срещу Природа”.

Средства също се набират от международна търговия с предписани емисионни единици (ПЕЕ) за парникови газове, от продажба на квоти за емисии на парникови газове за авиационни дейности, както и на средства, предоставени на база на други видове споразумения с международни, чуждестранни или български източници на финансиране, предназначени за опазване на околната среда в Република България..

Националният Доверителен ЕкоФонд финансира проекти чрез 5 свои програми:

- ✓ Програма Микропроекти за климата
- ✓ Инвестиционна Програма Минерални води
- ✓ Инвестиционна Програма за климата – енергийна ефективност
- ✓ Инвестиционна програма за климата – електромобили
- ✓ Образователни програми

11.4 Публично частно партньорство

Публично-частното партньорство (ПЧП) може да играе водеща роля за реализацията на инфраструктурни проекти и проекти за енергийна ефективност. Необходимостта от развита публична инфраструктура, като двигател на икономическото развитие и ограничените бюджетни средства за нейното изграждане и поддържане, са основните предпоставки за възникването и разпространението на тази форма на сътрудничество между публичните органи и частния сектор. Основните характеристики и предимства на публично-частното партньорство са:

- ✓ Дългосрочен договор между публичен и частен партньор за предоставяне на услуги от обществен интерес, базиран на нови или подобрени активи;
- ✓ Частният партньор участва във всички етапи на реализацията на проекта - проектиране, строителство, финансиране, поддържане и/или експлоатацията на обекта;
- ✓ Публичният орган дефинира целите, определя изискванията за качество и количество и контролира изпълнението;
- ✓ Частният партньор финансира изцяло и по-голяма част от реализацията на проекта;
- ✓ Справедливо разпределение на рисковете между партньорите на база на това кой може по-добре да се справи с тях;
- ✓ Механизъм на плащане от публичния сектор се обвързва с изпълнението;
- ✓ Подобряване на управлението на обекта и повишаване

качеството на услугите;

- ✓ -По-добра стойност на вложените средства.

11.5 ЕСКО Договори

При този вид договаряне ЕСКО-фирмата осигурява изцяло или частично финансирането на мерки за повишаване на енергийната ефективност, а вложените средства се изплащат от достигнатите икономии на енергия. Участници в тази схема могат да бъдат министерства, общини, индустриални предприятия, частни лица, от една страна и предприятия за енергоефективни услуги (ЕСКО), от друга страна. Договорът тип ЕСКО е между 5-10 години и се изплаща от реализираните икономии в консумацията на енергия. След изтичане на срока на договора, подобренията остават за собственика на сградата.

Договорите тип ЕСКО са нормативно регламентирани в специализирана наредба към ЗЕЕ, която е насочена към реализиране на мерки по ЕЕ в сгради – държавна и общинска собственост.

12 ОТЧЕТ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Отчитането на изпълнението на Програмата за енергийна ефективност се осъществява съгласно нормативните изисквания за предоставяне на информацията пред АУЕР. Общинска администрация – Долна Митрополия, съгласно чл.12, ал.5 от ЗЕЕ, има задължението ежегодно да изпраща попълнени отчети за напредъка по изпълнението на настоящата Програма. Отчетите съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят не по-късно от 1 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки. Отчетите се изготвят по образец, утвърден от Изпълнителния директор на агенцията и се публикуват на интернет страницата на общината.

Отчет за изпълнението се предоставя на Общинския съвет чрез междинни отчети, както и на населението чрез информационни кампании и публикувани отчети в сайта на общината.

13 ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият План за действие по енергийна ефективност на община Долна Митрополия 2026 – 2030 г. цели да спомогне изпълнението на задълженията на общината, поети по редица стратегически и законодателни документи и инициативи и да повиши енергийната ефективност в общинския сграден фонд, както и да подпомогне гражданите в техните инициативи за енергийно ефективно обновяване на частните жилища.

Общинската програма за енергийна ефективност е основен документ за провеждане на балансирана и устойчива енергийна политика на местно ниво. Тя дава възможност да се оптимизират подходите и методите за вземане на съответните решенията от страна на Общинския съвет и да се подобри дейността на администрацията. Целеният резултат от изпълнение на програмата е:

- ✓ Намаляване потреблението на електрическа, топлинна енергия и горива на територията на община Долна Митрополия;
- ✓ Намаляване на вредните емисии в атмосферния въздух;
- ✓ Повишаване на благосъстоянието, комфорта и намаляване на риска за здравето на населението на общината;
- ✓ Подобряване на опита на администрацията в планирането и прилагането на публични програми и политики, който има важно значение, за да се идентифицират тенденциите, да се проследява прогреса, да се извлекат поуките, да се корелират действията с променящите се условия, да се отговори на новите предизвикателства, да се осигури отчетност, да се развие съответния капацитет на администрацията.

От гледна точка на последващото прилагане на програмата, тя не е „еднократен акт“ със завършен краен продукт, водещ до решаване на проблемите на общината. Тя подлежи на допълнения и актуализация – т. нар. „подход на стратегическо планиране и програмиране“, при който планирането динамично и последователно се детайлизира на отделни етапи. Програмата има отворен характер и срока на действие може да се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от законодателни промени, новопостъпили данни, инвестиционни намерения и възможности за финансиране на планираните мерки.

Извършените в последните години на територията на общината дейности, за повишаване на енергийната ефективност на общинските сгради, улично осветление, както и подобряване на инфраструктурата показват основния приоритет на Кмета и Ръководството за превръщането на община Долна Митрополия в устойчива и красива община.

Настоящият план показва предстоящите дейности през 2026 и 2030 г. и ще послужи като практичен инструмент на общинската администрация за

продължаване на нейната работа в подобряване не само на енергийната ефективност, но и на жизнения стандарт и естетическия облик на общината.